

2012WMC23

VERSLAG van de vergadering van de Statencommissie Wonen, Maatschappij en Cultuur van 26 maart 2012 in het Provinciehuis van Utrecht

Aanwezig:

Mw.dr. U.P. Blom (voorzitter), mw. A.M.A. Pennarts (gedeputeerde), drs. R.E. de Vries (gedeputeerde), mw.dr. F.M. Alsem (VVD), mw. A.C. Boelhouwer (GroenLinks), mw. E.J. Broere (PVV), mw. Y. Claus (SP), drs. K.E. Driehuijs (PvdA), mw.dr. S.N. van de Gein (SP), drs. J.G. van Hal Scheffer (PVV), drs. ing. E.P.G. van Hees (PVV), mw. W.M.M. Hoek (50PLUS), W. Joustra (VVD), mw. H.J. Keller (PvdD), drs. A.H.L. Kocken (VVD), mw.dr. M.W.J. Maasdam-Hoevers (CDA), J. Marchal (SGP), mw. E. Nap (CDA), mw. N.J. Onrust (GroenLinks), A.J. Schaddelee (ChristenUnie), dhr.dr. I. Thonon (D66), mw.dr. J.C.M. Versteeg (D66) en mw. P.J. van Viegen MSc (PvdA);

Met kennisgeving afwezig: mw. K.N. Jedema (D66);

Van ambtelijke zijde aanwezig: drs. H. Schoen (adjunct-griffier) en mw. M.J. Strijbos (verslag).

1. Opening

De voorzitter, mevrouw Blom, opent de vergadering met een woord van welkom. Bericht van verhindering is ontvangen van mevrouw Jedema.

2. Vaststelling agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3a. Mededelingen gedeputeerde Pennarts:

*** *Jeugdzorg - wachtlijst***

Zoals in de termijnagenda staat aangegeven komt G.S. in mei met de gebruikelijke rapportage van de wachtlijsten. In overleg met griffier en voorzitter is bekeken of G.S. ook breder kan rapporteren, gekoppeld aan het Uitvoeringsprogramma 2012 en de indicatoren die daarin staan. Na de zomer zal de gedeputeerde hierover met een Statenbrief komen.

*** *Jeugdzorg – deposito's***

De gedeputeerde had de PVV toegezegd dat zij na het bestuurlijk overleg met bureau Jeugdzorg terug zou komen op de deposito's van bureau Jeugdzorg. In het overleg is bevestigd wat uit eerdere navraag is gebleken: de bedragen in het Jaarverslag zijn peilingen per 31/12. Op dat moment is het te goed op de rekening hoog omdat het voorschot van de provincie is betaald. Gedurende het jaar staat er op de rekening anderhalf tot twee miljoen Euro en hier staat eenzelfde financieringsbehoefte tegenover. Het Eigen Vermogen van bureau Jeugdzorg is 5% van de baat (de subsidie die de provincie aan hen uitkeert, dat is per jaar 35% van de doeluitkering, ongeveer € 35 miljoen). Het Eigen Vermogen is gelijk aan één maand reserve. De accountantsdienst zou dit graag hoger zien, het zou 8% moeten zijn. De quick ratio is normaal: 1,12.

*** *Jeugdzorg - convenanten***

Vorige week vrijdag is het convenant met de Lekstroom getekend. De convenanten met West-Utrecht en Amersfoort staan nog. De laatste laat op zich wachten omdat men daar een procedure volgt waarbij de gemeenteraad erbij wordt betrokken.

*** *Jeugdzorg - transitie***

G.S. schrijft een meerjarig beleidskader over met name de transitie, in juni ontvangen de Staten dit. In het brede wethoudersoverleg van afgelopen vrijdag heeft G.S. de gemeenten gevraagd wat zij van de provincie verwachten. Ook heeft de provincie laten weten wat zij denkt dat haar rol moet zijn. De

opkomst was hoog. Er ligt bij de gemeenten een focus op de voorkant van de keten. De aandacht van gemeenten gaat op dit moment nadrukkelijk uit naar de implementatie van de wet Werken naar vermogen waar het gaat om jeugdzorg. Gemeenten hebben zich wel een beeld gevormd van de eigen rol hierbij, maar men zoekt nog naar hoe met elkaar moet worden samengewerkt. Gemeenten hechten veel belang aan de overdracht van kennis door de provincie en aan het meekijken naar de aansturing van zorginstellingen. Hier wordt in het meerjarig beleidskader uitgebreid op ingegaan.

* ***Cultuur - RTV Utrecht***

In een memo van 6 februari van de provincie aan RTV Utrecht heeft RTV Utrecht tot 15 februari de tijd gekregen om vragen te beantwoorden ten aanzien van de financiën en de structuur. Daar is onvoldoende duidelijkheid op gegeven waarna G.S. een nieuwe brief heeft gestuurd en RTV Utrecht heeft verzocht om vóór 10 april een aantal aanvullende vragen te beantwoorden. Afhankelijk van de antwoorden zou nader onderzoek nodig kunnen zijn. Zoals toegezegd streeft G.S. ernaar om vóór juli duidelijkheid te hebben over de uitvoering van de bezuiniging van 15% op de uitkering van € 10 miljoen aan RTV Utrecht.

Flankerend liepen er andere casussen. In Noord-Brabant is een rechtszaak geweest waarbij de provincie geen gelijk heeft gekregen en geen hoger beroep in zal stellen. De provincie zal in overleg met de regionale omroep een bezuiniging doorvoeren. In Noord-Holland loopt op dit moment een accountantonderzoek en een rechtszaak. Als de uitslag daarvan bekend is zal gedeputeerde Pennarts er bij de Staten op terugkomen.

* ***Cultuur – Kasteel Amerongen***

Het kasteel verkeert momenteel in zwaar weer. Als oplossingsrichting denkt de gedeputeerde met name aan samenwerking van alle kasteelmusea in Utrecht. Er zou een brede oriëntatie moeten komen en er zou met gemeenten moeten worden samengewerkt. G.S. denkt erover om een scout in te huren om het proces op gang te brengen. Te zijner tijd zal G.S. de Staten via een brief op de hoogte stellen van de procedure.

* ***Cultuur – bezwaar subsidieverstrekking Holland Opera***

G.S. ontving een bezwaar van Holland Opera ten aanzien van de subsidieverstrekking door de provincie. De procedure loopt via de bezwarencommissie.

3b. Ingekomen stukken

- *Afschrift brief aan mevrouw J.W.M. Sickman verzoek verlenging mogelijkheid indienen aanvraag Parelfonds 2011*
- *Memo GS van gedeputeerde Pennarts ondertekening bestuurlijke afspraken Regio FoodValley*
- *Memo GS van gedeputeerde Pennarts Rapport visitatiecommissie afsprakenkader*
- *Gezamenlijke agenda Rijk, VNG en IPO Transitieagenda Jeugdzorg*
- *Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Voortgangsbericht visienota bestuur en bestuurlijke inrichting*

4. Verslag van de vergadering van de Statencommissie Wonen, Maatschappij en Cultuur van 13 februari 2012

De heer Joustra herinnert aan de wijziging die hij de griffie had gestuurd.

De heer Schoen zegt toe dat de wijziging in het verslag zal worden verwerkt.

Met inbegrip van de wijziging wordt het verslag van deze vergadering vastgesteld.

5. Rondvraag

De heer Van Hees memoreert dat begin maart in Limburg het bidbook Culturele Hoofdstad is gepresenteerd voor de nominatie van Maastricht. Hoe schat de gedeputeerde de gevolgen hiervan in voor de Utrechtse kansen?

Tijdens een bijeenkomst Provinciaal cultuurbeleid kreeg spreker de indruk dat men hier niet van op de hoogte was. Waarom is Utrecht bijna een jaar later dan Maastricht?

Gedeputeerde Pennarts is verrast door de snelheid van Maastricht. Zij heeft daar de gang van zaken bekeken. Elke stad kiest een eigen moment hiervoor, voor Utrecht wordt dit het najaar. Dat is nog op tijd omdat in december de jury G.S. zal bevragen op het bidbook.

De heer Van Hees vraagt zich af of Maastricht niet veel meer tijd heeft om zich voor te bereiden, ook bij het zoeken naar partners en lokale activiteiten. Wat zouden daarvan de gevolgen zijn voor de kansen van Utrecht?

Gedeputeerde Pennarts zegt dit niet somber in te zien. Het is geen belemmering voor Utrecht om aan de voortgang te werken en partners te zoeken. Elke stad heeft een eigen sterke troef en binnenkort zal blijken wat die van Utrecht is.

Mevrouw Boelhauer vraagt of de PVV-fractie het jammer vindt dat Utrecht aan de late kant is en of de fractie jaloers is op Limburg.

De heer Van Hees was nieuwsgierig naar de mening van G.S. Zijn fractie is er altijd voorstander van geweest om dit niet te doen, het heeft al meer dan € 10 miljoen gekost en als nu blijkt dat Utrecht zich de kaas van het brood laat eten door Maastricht, is dat geen goed vooruitzicht.

De heer Thonon vraagt zich af of de PVV-fractie hier verdrietig om moet zijn. In Maastricht zit de PVV immers in het college?

De heer Van Hees stelt dat hij Statenlid is voor het Utrechtse belang. Hij ziet dit als geldverspilling. Het heeft geen zin en als provincies elkaar beconcurreren, is het beter hier direct mee te stoppen.

Gedeputeerde Pennarts meent dat er inderdaad veel geld omgaat in de nominaties voor Culturele Hoofdsteden. Het is natuurlijk de bedoeling dat het wat oplevert. In Utrecht is € 20 miljoen vanuit de overheden beschikbaar gesteld, door stad en provincie. Dit is beduidend minder dan elders. Brabant spant de kroon met een totaal van € 100 miljoen, in Maastricht is € 40 miljoen bijeengebracht.

Utrecht heeft een laag bedrag en zal dus veel participanten moeten vinden. Daarin kan de provincie zich onderscheiden.

De heer Kocken wijst op de bezuinigingstaakstelling die Monumentenwacht probeert in te vullen. Dit gebeurt voortvarend. Bij het zoeken naar een verhoging van de inkomsten loopt de Monumentenwacht aan tegen bandbreedteproblemen. Aan de kostenkant loopt men aan tegen het probleem dat het een platte organisatie is die weinig overhead kent.

Ook wordt nagedacht over opschaling: een samengaan met andere provinciale Monumentenwachten of met andere Utrechtse organisaties. Hoe staat de gedeputeerde tegenover een opschaling?

Gedeputeerde Pennarts staat hier niet afwijzend tegenover. Het is inderdaad een platte organisatie, 90% wordt besteed aan arbeid en slechts 10% aan overhead. Zij plaatst dan ook een kanttekening bij het vinden van een besparing op die 10% bij een fusiepartner. Op dit moment kijkt G.S. met de Monumentenwacht of zij met een andere financieringsstructuur of met variabele tarieven inkomsten kunnen vergroten. G.S. wil hen ook betrekken bij diverse vormen van beleid als het gaat om monumenten. Daarnaast kan er worden gekeken of er een samenwerking kan worden gestart met een andere provincie. Dit ligt primair bij de Monumentenwacht zelf, maar in reactie op een vraag van de heer Kocken zegt de gedeputeerde toe hierover te spreken met de gedeputeerde van Gelderland.

Mevrouw Alsem vraagt gedeputeerden Pennarts en De Vries naar de ombouw van residentieel naar ambulant aanbod in verband met de transitie Jeugdzorg. Die is op dit moment cruciaal voor het welslagen van snellere en meer lokale hulp, maar komt niet van de grond. Natuurlijk zal er een deel residentieel aanbod moeten blijven, maar niet zoveel als nu. Daarom de vraag: hoe komt het dat dit zo moeizaam gaat, heeft dat met name te maken met de opzet van residentiële jeugdzorg? In hoeverre is het bezit van gebouwen en/of terreinen bij aanbieders van jeugdzorg een belemmering voor een ombouw van residentieel naar ambulant aanbod? In hoeverre vormt de financieringssysteem een ongewenste prikkel voor deze ombouw, bijvoorbeeld omdat de financiering gekoppeld is aan beheer en onderhoud van gebouwen en terreinen?

De VVD-fractie vraagt of de gedeputeerden in gesprek willen gaan met de aanbieders jeugdzorg over deze vragen. Haar fractie wil graag geïnformeerd worden over de mate waarin dit van toepassing is op de afzonderlijke aanbieders. Ook ziet haar fractie graag suggesties tegemoet voor een eventuele aanpak van de knelpunten met het oog op een versnelling van de groei van ambulante vormen van jeugdzorg.

De heer Driehuijs vraagt de VVD-fractie waarop zij baseert dat dit op dit moment het knelpunt in de jeugdzorg zou zijn. Hij kan zich voorstellen dat de gedeputeerden deze vraag nu niet kunnen beantwoorden, waarom is de vraag niet aan de instellingen voorgelegd?

Mevrouw Alsem heeft deze vraag vorig jaar voorgelegd aan de aanbieders. Zij gaven haar geen ongelijk, er is misschien een verband. Haar fractie heeft afgewacht hoe snel de ombouw gaat. Gedeputeerde Pennarts wijst erop dat de ombouw binnen de jeugdzorg lastig is. De vraag of huisvesting daarbij een factor is, wordt voorgelegd aan zorgaanbieders. Mocht dit zo zijn dan zullen gedeputeerden De Vries en Pennarts kijken wat voor rol de provincie hierin kan vervullen. Zij zou het probleem breder willen stellen: het betreft niet alleen instellingen die met panden zitten en daardoor de ombouw niet kunnen maken. Er is ook het probleem dat kamertrainingscentra vol zitten met jongeren die de stap naar de maatschappij niet kunnen maken omdat er niet voldoende kamerwoonruimte beschikbaar is. Ook daar wil G.S. naar kijken.

Op de vraag in hoeverre de financieringssystematiek onderdeel van het probleem vormt, antwoordt de gedeputeerde dat de provincie de instellingen niet specifiek betaalt voor huisvestingskosten. Dit was vroeger wel het geval. De huisvestingskosten worden verrekend in de zorgverleningstrajecten die voor kinderen worden afgerekend. Hierin kan de provincie helaas geen verschil maken tussen residentieel of ambulante trajecten. Daarvoor moet eerst worden gekeken naar aard en ernst. Als dat onderscheid kan worden gemaakt, kan men zich afvragen of de juiste trajecten voor de juiste zorgvraag worden betaald. Als men dat kan doen, kan uiteindelijk de vergelijking worden gemaakt. Zover is het nog niet. G.S. kan wel kijken of dit in algemene zin een rol speelt bij de instellingen.

6. Termijnagenda

De voorzitter vraagt aandacht voor het werkbezoek op 21 mei aanstaande met als thema buitenplaatsen, gezamenlijk met de commissie RGW. Hiervoor is van 10.00 uur tot 18.00 uur uitgetrokken. Eén onderdeel is meer interessant voor de commissie WMC en het andere onderdeel voor de commissie RGW zodat men niet verplicht is de hele dag aanwezig te zijn.

De heer Driehuijs memoreert dat in de vorige vergadering is geconcludeerd dat het goed zou zijn om, in opmaat naar de Cultuurnota, een andersoortige bijeenkomst te hebben. Bij de bespreking van het onderwerp erfgoed is in de commissie vastgesteld dat dit meer is dan kastelen, bijvoorbeeld ook archeologie, bibliotheken, archieven en industrieel erfgoed. De voorzitter deed toen de toezegging dat zij zou kijken hoe er breder aandacht kan worden besteed aan de andere gebieden.

Gedeputeerde Pennarts vindt de vraag gerechtvaardigd. Zij bekijkt of dit georganiseerd kan worden. De voorzitter legt uit dat men mede tot deze agenda is gekomen omdat ervoor is gekozen dit gezamenlijk met de commissie RGW te organiseren.

7. Statenvoorstel vaststellen Kadernota Wonen en Binnenstedelijke Ontwikkeling

De Kadernota stemt de heer Joustra wat melancholisch: daar waar hij vroeger vanuit de stad snel op de wielrenfiets tussen de weilanden reed, ligt nu Leidsche Rijn. Maar hij geeft G.S. gelijk, het gaat immers om de toekomst.

Het Actieplan heeft sterke punten: er zijn acties, er is het CPO en er is aandacht voor leegstand van kantoren, iets dat Statenbreed als een probleem wordt gezien.

Zijn fractie heeft vraagtekens bij enkele kleinere punten in het Actieplan.

- Het meest belangrijke dat niet voorkomt in het document is het sturingsmechanisme aller sturingsmechanismen hierbij: de koper. Die wordt terloops genoemd. Wat niet vergeten moet worden, is dat de koper de opdrachtgever is van alle betrokkenen. De koper neemt schuld en

hiermee wordt een keten gefinancierd: de bank, de projectontwikkelaar, de aannemer, de steenfabriek en zelfs de woningbouwcorporatie. Als de koper in het stuk niet meedoet, kan er niet veel worden gebouwd.

De koper is afhankelijk van de economische ontwikkeling en de Staten gaan daar niet over. De Staten kunnen er niet voor zorgen dat de koper nog meer dan de 644 miljard uitstaande schuld, opneemt. Met vertrouwen in de toekomst doet de koper dat zelf en wellicht wordt dan het aantal van 68.000 woningen gehaald. Tot die tijd kan van de nood een deugd worden gemaakt. Heeft de koper niet de koopkracht om 68.000 panden te laten bouwen, dan hoeft hij niet veel aanspraak op de openbare ruimte te maken en hoeven de Staten dit ook niet te doen.

- In deze Kadernota gaat het bij ‘binnenstedelijk’ over ‘binnen de rode contouren’. Dat klopt theoretisch gezien, maar zijn fractie zou graag zien dat de definitie van ‘binnenstedelijk’ wat strakker wordt dan ‘binnen de bebouwde kom’. Zo wordt er gebruik gemaakt van de ruimte die nu al in de stedelijke kernen aanwezig is. Dit is ook verwerkt in de actieplannen. Er is een financiële verdeling gemaakt die op € 6 ½ miljoen staat voor het participeergedeelte en € 4 ½ miljoen voor het andere. Het niet mogelijk dit tevoren nauwkeurig aan te geven, het is immers niet duidelijk welke projecten niet slagen als de provincie niet bijspringt. Het blijft voor hem dan ook een vraag waar deze cijfers precies op zijn gebaseerd.
- De VVD-fractie vindt de tekstgedeelten ‘sterk groeiende provincie’ en ‘hoge druk op de woningmarkt’ nu niet erg aan de orde.

De heer Schaddelee vraagt of de heer Joustra bedoelt of moet worden bekeken of er woningbouwopgaven moeten worden geschrapt.

De heer Joustra benadrukt dat de woningbouwopgave kan blijven staan. Maar volgens hem zal de koper bepalen of de opgave wordt gehaald. Het enige dat de provincie doet is die ruimte aangeven. De provincie kan dit getal niet al invullen, zeker niet met het budget dat ervoor is gereserveerd.

De heer Schaddelee wijst erop dat de koper nu niet koopt. Hier moeten onderhand conclusies aan worden verbonden.

De heer Joustra zegt dat de bevolking in de provincie met 0,5 à 0,7% groeit, dit betreft 7.000 tot 8.000 inwoners. Met een gemiddelde van twee bewoners per woning zouden er 3.500 tot 4.000 woningen per jaar bij moeten komen. Dat is minder dan de opgave. Hij houdt de hoop dat de economie in de regio zo sterk groeit dat er veel welvarenden komen en de 68.000 woningen nodig zijn.

De heer Driehuijs vindt de nota een omvattend werkstuk met goede beschrijvingen en analyses. De opmerkingen van zijn fractie bij de tekst zal spreker schriftelijk doen toekomen aan de gedeputeerde zodat deze mogelijk kunnen worden meegenomen in het definitieve Statenvoorstel.

Het is een plan waar ambitie uit spreekt. De provincie ziet voor zichzelf diverse rollen weggelegd. Dat is prima omdat men hier te maken heeft met een belangrijk maatschappelijk vraagstuk: hoe en waar kunnen onze inwoners nu en straks wonen. De analyse van zijn fractie is dat de jarenlange prijsopdrijving door schaarste en tweeverdieners, gekoppeld aan een pervers financieringssysteem, de woningmarkt knarsend tot stilstand heeft gebracht. Veel daarbinnen ligt buiten de invloedssfeer van de provincie, maar de provincie heeft wel volop met de gevolgen te maken: braakliggende terreinen, vraaguitval, financieringsproblemen bij gemeenten en een slechte periode in de bouw.

De heer Van Hal Scheffer ziet als één van de oorzaken van de prijsopdrijving de enorm hoge grondprijzen voor bouwprojecten die gemeenten vragen. Het deel van de grondprijzen in de totale kosten van een woning zijn hoog en stijgende. Helaas werkt de provincie Utrecht hieraan mee door, als in Leusden een project niet tot stand komt, zelf de extra grondprijs te financieren.

De heer Driehuijs vervolgt zijn betoog en stelt dat een slechte periode in de bouw slecht is voor de werkgelegenheid en de economie in de provincie. Men zegt wel dat er geen probleem is omdat er niet te weinig huizen zijn maar dat het in de aanbodssfeer zit. Spreker wijst de heer Joustra op noot 9

onderaan pagina 16, waar staat verwoord dat er wel een probleem is. De PvdA-fractie onderschrijft dat van harte.

- Zijn fractie plaatst kritische vraagtekens bij het participeren in projecten door de provincie, wat op pagina 25 wordt voorgesteld. Dat is, in tegenstelling tot wat de tabel eronder suggereert, niet zonder risico's. De fractie vraagt zich af of de provincie hier haar weinige geld in moet steken, aan gemeenten kan worden gevraagd welke risico's dat met zich mee kan brengen. De fractie vraagt de gedeputeerde om een toezegging dit niet te zullen doen (dit heeft de fractie ook naar voren gebracht bij de Startnotitie) en vraagt de gedeputeerde uit de beleidsnota het participeren van de provincie in projecten te schrappen.

In de nota staat weinig waar zijn fractie het fundamenteel mee oneens is. De vraag of de nota de instemming van zijn fractie kan wegdragen, vindt hij moeilijk te beantwoorden. Er is gekozen voor een gedegen en integrale benadering. Dat is goed maar dat maakt het ook, soms onnodig, complex.

- Spreker heeft herhaaldelijk namens zijn fractie gevraagd of de € 10 miljoen voor wonen uit het collegeprogramma ook echt bedoeld was voor wonen. Er was toen immers sprake van dat dit onderdeel werd van een brede ruimtelijke afweging. Gedeputeerde De Vries bevestigde toen dat het bestemd was voor wonen. Deze nota geeft echter aanleiding voor twijfel. De reserves voor wonen worden omgezet in reserves voor een binnenstedelijke opgave. Zijn fractie vraagt de gedeputeerde wat inhoudelijk het verschil is. Is er geen verschil - waarom wordt dit besluit aan P.S. voorgelegd? Dat kantooromzetting en renovatie van bedrijventerreinen erbij worden gehaald vindt spreker een vervuiling van de discussie. Dat zijn andere doelen en daarvoor zijn andere en veel meer middelen dan die € 10 miljoen.
- Op pagina 5 staat dat de hoofdkeuze is om in te zetten op bestaand stedelijk gebied. Spreker neemt aan dat hiermee ook de dorpen worden bedoeld. De PvdA-fractie steunt die keuze want de fractie is voor vitale kernen. Onder aan pagina 5 staat echter dat 80% van de woningbouw binnen de bestaande rode contouren moet plaatsvinden. Betekent dit dat 20% van de 68.000 woningen, 13.500 woningen, buiten de rode contouren gebouwd moeten worden?

De heer Thonon vraagt waar het geld van de kantorentransformatie vandaan komt. Als de kantoren worden getransformeerd in woningen, zou spreker dit onder woningen scharen.

De heer Driehuijs wijst erop dat economie een speerpunt is van de provincie. Daar zou het dan ook moeten worden weggehaald. Natuurlijk kunnen allerlei andere beleidsterreinen erbij worden gehaald maar zijn fractie houdt de discussie graag zuiver en beperkt zich tot het beleidskader Wonen.

De heer Joustra stelt de heer Driehuijs drie vragen:

1. geeft hij tweeverdieners de schuld van het prijsopdrijvende effect,
2. is hij ervan op de hoogte uit de verkoopcijfers van februari 2012 bleek dat die 20% lager waren in de verkoop en over de hele linie een daling in prijs aangaven,
3. verwijzend naar noot 9 op pagina 16 vraagt spreker of de premisse daarin zit dat verkopers van een pand blijven wonen in de provincie Utrecht.

De heer Driehuijs antwoordt als volgt:

1. hij onderschrijft de daling op de woningmarkt, dat is een feit,
2. hij verwijt het de tweeverdieners niet, maar het is een feit dat, sinds er twee inkomens per gezin zijn, de huizenprijzen zijn gestegen omdat de bestedingsruimte van gezinnen is gestegen. Deze opvatting wordt algemeen aanvaard in de wereld van volkshuisvesting,
3. het is een bekend gegeven dat veel mensen in hun eigen omgeving verhuizen.

De heer Driehuijs vervolgt zijn betoog en stelt dat niet alleen van rode maar ook van groene contouren kan worden gesproken. Juist bij steden en dorpen is het behoud van groen en natuur erg belangrijk. De laatste zin van pagina 15 is in die zin nogal ambigu: 'daar waar de provincie regels stelt, is er flexibiliteit en ruimte voor maatwerk'. Spreker vraagt de gedeputeerde of dit betekent dat de verhouding 80%-20% dan weer anders kan komen te liggen. Of wordt met de flexibiliteit en maatwerk de 20% bedoeld? Voor maatwerk vindt zijn fractie 20% van 68.000 woningen fors.

Spreker vraagt de gedeputeerde hoe het is gesteld met het zoveel mogelijk koppelen aan OV-knooppunten, is dit alleen ruimtelijk of ook financieel bedoeld? Hoe moet men zich het OV-knooppunt Portengen voorstellen?

- De omkaderde rolname onder 4.3 is wel een heel platte kosten-batenanalyse. Bovendien is het de vraag hoe dit kan worden gemeten en hoe dit tegen elkaar kan worden afgezet. Hier zou zijn fractie iets meer stip aan de horizon verwachten en geformuleerd zien. Hoe past het beleid van de provincie in het eindplaatje dan men met elkaar voor ogen heeft?
- Zijn fractie heeft twee punten gemist in de nota:
 - de aandacht voor doelgroepen, bijvoorbeeld ex-patiënten uit de OGGZ die weer zelfstandig gaan wonen maar ook starters en ouderen. Voor die laatste groep telt de toegankelijkheid van woningen in het bijzonder. Daar moet in verband met de vergrijzing nu al rekening mee worden gehouden bij het bouwen van woningen,
 - duurzaamheid zou onderdeel moeten zijn van de Kadernota. Deze gedeputeerde stelt meer dan eens dat duurzaamheid integraal onderdeel uitmaakt van al het beleid van het college. In deze nota heeft zijn fractie onvoldoende kunnen ontdekken dat er bijvoorbeeld bij energiebesparing toch doelstellingen zijn te behalen. Die zijn niet geformuleerd.
- Na herhaalde lezing kon spreker niet navertellen wat er precies gedaan wordt. Verschillende rolname levert verschillend instrumentarium op, dat is duidelijk. Hij vraagt de gedeputeerde om in één alinea een samenvatting te geven van de concrete acties. Zijn fractie wil hem daarbij een steuntje in de rug geven: de PvdA-fractie wil graag 4.000 sociale woningen toevoegen, aandacht voor doelgroepen als ouderen en starters en creatieve vorming van financiering, bijvoorbeeld door goedkoop leningen te verstrekken in een revolving fund. Is dit ook onderdeel van het actieprogramma?
- De provincie kan dit niet alleen maar zal moeten samenwerken. Opvallend is daarom dat deze Kadernota bij veel niet onbelangrijke gemeenten in deze provincie onbekend is. Heeft er op zijn minst niet een ambtelijke afstemming plaatsgevonden met de gemeenten in deze provincie? De Kadernota moet niet door de provincie ex cathedra worden verkondigd.

Mevrouw Maasdam herinnert eraan dat in 2003 de CDA-fractie heeft gepleit voor groene contouren in plaats van rode. Helaas was de PvdA-fractie één van de partijen die hier toen niet voor was. Deze avond hoorde mevrouw Maasdam een reportage over een particulier opdrachtgeverschap in Woerden. Dit was een enthousiasmerend voorbeeld van hoe 21 particulieren samen een project hadden opgezet. Hier zou de provincie in de toekomst meer mee kunnen en moeten.

Haar fractie vindt de Kadernota helder. De beperkte rol van de provincie is goed geschetst, beperkt in financieel opzicht en ook omdat het primaat in veel gevallen bij gemeenten en andere partijen ligt. Zoals haar fractie bij de Startnotitie al aangaf, is het een goede zaak om in te zetten op binnenstedelijke woningbouw en leefbaarheid. Zo wordt voorkomen dat aan de randen van steden, dorpen en kernen uitbreidingen plaatsvinden waarmee de leefbaarheid uit de kernen verdwijnt. Als de leefbaarheid onder druk komt te staan, is er het risico dat men in een negatieve spiraal belandt: te weinig voorzieningen maakt een kern immers minder aantrekkelijk. Haar fractie hecht er dan ook aan dat wordt ingezet op leefbaarheid, juist ook in kleinere kernen waar dit het meest kwetsbaar is.

- Zij sluit aan bij wat de VVD-fractie aangaf: het goed definiëren van wat binnenstedelijke ontwikkeling is. Dit is wellicht krappert dan het zich puur richten op de rode contouren.
- De provincie moet geen ‘flappentap’ willen zijn. Risicodragend participeren of inzetten in projecten of op andere manieren financieel bijdragen zou alleen op concrete condities moeten kunnen en zou moeten bijdragen aan provinciale ambities. In zowel de Kadernota als het Actieprogramma wordt op de condities ingegaan. In het Actieprogramma wordt aangegeven dat de kaders voor participatie nader moeten worden uitgewerkt, mede in het licht van het integraal gebiedsontwikkelingsprogramma. Haar fractie meent dat dit gespecificeerd moet worden, dat geeft zowel de eisende als de vragende partij meer duidelijkheid. Hierbij zouden aspecten als

leefbaarheid, levensloopbestendigheid, duurzaamheid en klimaatbestendigheid een nadrukkelijke prioriteit moeten krijgen. Zij vraagt de gedeputeerde of de Staten een dergelijke uitwerking zullen ontvangen en of daar wegingen en prioriteringen in komen te staan en of beschreven wordt hoe ermee om wordt gegaan.

Het terughoudend zijn met participeren spreekt de heer Driehuijs aan. Hij vraagt hoe mevrouw Maasdam dit koppelt aan de ‘flappentap’ waar haar fractie tegen is.

Mevrouw Maasdam legt uit dat haar fractie niet voor het blind geld steken in een project is. De condities staan vermeld, maar verdienen nadere specificering en prioritering.

De heer Driehuijs concludeert dat de CDA-fractie hierbij niet een algemene terughoudendheid heeft. De CDA-fractie is van mening dat men hier voorzichtig mee moet zijn, legt mevrouw Maasdam uit. Haar fractie zegt hier niet per definitie nee tegen.

- De marktomstandigheden maken een precieze fasering moeilijk. Gezien alle partijen die betrokken zijn en de rol die de provincie wil vervullen, past vooral een dynamisch programma dat tussentijds kan worden bijgestuurd. Daarvoor zal een monitor komen. Zij hoort graag van de gedeputeerde of de Staten die zullen ontvangen en of de Staten hierover besluiten kunnen nemen.

De heer Thonon deelt mee dat zijn fractie verguld is met de Kadernota. Enkele positieve punten zijn:

- op pagina 9 wordt gesteld dat regionale afstemming van belang is,
- de provincie meet zich een bescheiden rol aan en ziet zichzelf vooral als procesbegeleider, breekijzer en lijmer,
- door de monitor van vraag en aanbod weten de Staten waar zij aan toe zijn,
- als de provincie bijdraagt, betreft het cofinanciering, is het revolverend en het wordt vastgelegd onder de algemene subsidieverordening zodat er geen willekeur ontstaat,
- de vrijvallende middelen in onderbesteding komen terecht in de reserve Binnenstedelijke opgave.

De D66-fractie heeft enkele vragen:

- De PRS gaat wellicht tot 2028 lopen. Gebeurt dit ook met deze Kadernota en gaan de 68.000 woningen uitgesmeerd worden over meer jaren?
- In aansluiting op de VVD-fractie ziet hij de koper niet terugkomen in het stuk. Waar in de werkgroep Woningmarkt komt de koper, de huurder of de gebruiker van de woningen terug? De Vereniging Eigen Huis of de Woonbond of de Huurdersbond zijn geen lid van de werkgroep.
- Op pagina 7 staat ‘Uitbreiding van een kern met een aantal woningen biedt meestal geen structurele oplossing voor de leefbaarheid en de voorzieningen hiervan’. Onlangs stond er op de website van de provincie Utrecht een uitbreiding van de rode contour om de leefbaarheid en het voorzieningenniveau van Tull en ’t Waal te garanderen. Hoe kijkt het college tegen deze tegenstrijdigheid aan?
- Wat de regionale afstemming van de woningmarkt betreft staat er dat ‘Waar samenwerking tussen gemeenten uitblijft, stimuleren provincies dat samenwerking alsnog tot stand komt’. Kan dit stimuleren niet meer dwingen zijn? Welke machtsmiddelen heeft G.S. in handen om de gemeenten te dwingen om regionale afstemming van de woningmarkt tot stand te brengen?
- In hoeverre is het stimuleren van opnamevermogen van de woningmarkt een taak van de provincie? Is dat niet een taak van de markt of andere de landelijke overheid? Dit geldt ook voor ‘het stimuleren van maatregelen gericht op het vergroten van het consumentenvertrouwen’. Is dat ook niet een landelijke taak? Zo niet, hoe past dit bij het provinciale kerntakenpakket?
- Hoe wordt invulling gegeven aan duurzaamheid? Vallen bijvoorbeeld energiezuinig bouwen en klimaatbestendig bouwen hieronder?
- In dit Huis worden de 68.000 woningen vaak als een soort dogma aanvaard, het is gebaseerd op de woningbehoefte. Maar hoe zit het met de koopkracht van de burgers? Kan men die woningen wel kopen, gezien de huidige koopkrachtontwikkeling? Hoe kijkt het college aan tegen een onderzoek naar het verlagen van het maximum aantal van 68.000 om daarmee de druk op binnenstedelijk bouwen hoog te houden?

Mevrouw Broere heeft de volgende opmerkingen en vragen:

- Zij verzoekt de ambtenaren het aantal pagina's van 60 terug te brengen naar 20. Er staan erg veel herhalingen in het stuk.
- Haar fractie vraagt zich af waarom deze Kadernota überhaupt is opgesteld. Moet de provincie wel iets willen zeggen over binnenstedelijke ontwikkelingen? Waarom kan dit niet aan gemeenten zelf worden overgelaten? In de PRS staat al een lange lijst van alles wat als provinciaal belang is benoemd, is dat niet voldoende?
- Eén van de ambities die haar opviel was dat de provincie gaat aanjagen op vraag afgestemd aanbod. Gebeurde dit in het verleden dan niet?
- In de PRS wordt uitgegaan van 80% bouwen binnen de rode contouren. 'Dit kan alleen succesvol zijn als er voldoende aandacht is voor leefbaarheid, duurzaamheid en kwaliteit van de dorpen en de steden en voor een recreatief aantrekkelijke en bereikbare kernrandzone'. Als er de nadruk ligt op de rode contouren, hoe weet men dat dit niet ten koste gaat van de leefbaarheid? Moet de vraag niet centraal worden gesteld?
- Er liggen relaties met acht visies of strategieën. Kijkend naar de 60 pagina's vraagt mevrouw Broere zich af of men de bomen door het bos nog wel ziet.
- Kunnen de door de PRS vastgelegde uitbreidingslocaties die nu nog buiten de rode contouren liggen niet beter binnen de rode contouren gebracht worden? Dan is men in één keer klaar.
- Er wordt geconstateerd dat er toenemende behoefte is aan het mengen van werk- en woonactiviteiten in het stedelijk gebied. Betekent dit dat een bedrijf aan huis wordt gestimuleerd?
- Zij vraagt naar het ambitieniveau van 68.000 woningen te realiseren tot 2025, wat neerkomt op circa 5230 per jaar. Waar komt dit cijfer vandaan en waar is het op gebaseerd? Wat zijn de resultaten van de woningbouw in de provincie van de afgelopen jaren? De inschatting van de PVV-fractie is dat dit programma veel te rooskleurig is.
- Wat doet het aanjaagteam precies en wat zijn de resultaten van de afgelopen jaren? Is er wel een aanwijsbaar effect of is het een doorgeefluik van financiën?
- Gesteld wordt dat men al aan de slag gaat met het treffen van voorbereidingen voor het inrichten van een woonmaatschappij binnen de OMU. Waarom? De OMU is nog maar net opgericht, heeft nog geen enkel resultaat en moet nog worden geëvalueerd. Haar fractie vraagt of dit weer een voorbeeld is van de intentie van een opgeblazen bestuur is.

Het is duidelijk dat de provincie werkt aan vitale en leefbare dorpen en steden met behoud en versterking van de groene ruimte. Dit staat zo vaak in de Kadernota, dat men dit niet kan ontgaan.

Mevrouw Onrust deelt mee dat haar fractie dit een goede nota vindt, in lijn met wat eerder aan informatie is uitgewisseld, zoals tijdens de expertmeeting. Het is goed dat duidelijk wordt ingezet op de regionale programmering en regionale afstemming. Dat is volgens haar fractie de belangrijkste rol van de provincie.

Mevrouw Onrust vervolgt haar betoog met de volgende punten:

- Tijdens de bespreking van de Startnotitie heeft de fractie van GroenLinks aangegeven verdieping te willen zoeken op het gebied van duurzaamheid, bijvoorbeeld door middel van innovatieve aanbesteding, waardoor de markt wordt uitgedaagd om met nieuwe en duurzame oplossingen te komen. Helaas staat hierover weinig tot niets in de Kadernota of het Actieplan. Haar fractie was dan ook blij met de vandaag ontvangen brief van de NMU die oproept tot het toevoegen van een vierde ambitie op het gebied van duurzaamheid. Ook zijzelf is van mening dat, als de provincie serieus werk wil maken van de doelstellingen die zij in andere programma's noemt (zoals Utrecht 2040 en het coalitieakkoord), dit in dergelijke nota's vertaald en concreet gemaakt moeten worden. Is de gedeputeerde bereid hierover een ambitie toe te voegen en/of dit uit te werken in het Actieplan?

- Het aantal van 68.000 woningen is in 2009 geschat. Sinds die tijd is de wereld van wonen en binnenstedelijke ontwikkeling in beweging. Het is goed om een nieuwe raming te laten maken.
- De binnenstedelijke ontwikkeling is nog te breed gedefinieerd. De eerste prioriteit ligt bij locaties waar herstructurering aan de orde is. Dit zijn locaties waar nauwelijks winst is te behalen, maar het zijn wel vaak plekken met een grote maatschappelijke urgentie, bijvoorbeeld door verloedering. Andere partijen springen hier niet zomaar in, de overheid zou hier dus de stimulerende rol moeten vervullen. Een tweede prioriteit ligt bij de uitleggebieden, zoals Leidsche Rijn, waar sprake is van nieuwbouw. Dit is een geheel andere opgave en hier zou eerst moeten worden bekeken wat marktpartijen zelf oppakken. De derde prioriteit ligt voor de GroenLinks-fractie bij de uitbreidingslocaties buiten de rode contouren. Hiervan is het de vraag of deze alle moeten worden ontwikkeld. De woningvraag zal met name hoog blijven in grote steden zoals Utrecht en Amersfoort en andere goed bereikbare locaties in de nabijheid van werk, voorzieningen, groen en recreatie. Als de uitleglocaties niet aan deze voorwaarden voldoen, dan kampt de provincie daar als eerste met leegstand over ongeveer dertig tot veertig jaar.
- De regionale afstemming mag ook van haar fractie wat dwingender. Nu is de ambitie geformuleerd om dit in minimaal één tot drie regio's te starten. De gesprekken zijn er al in de regio Amersfoort en de BRU. Haar fractie is er voorstander van dat dit in de hele provincie regionaal wordt afgestemd.
- Kennisdeling en -ontwikkeling klinkt sympathiek, er moet absoluut ruimte zijn voor vernieuwende ideeën. Aan de andere kant worden er al veel bijeenkomsten georganiseerd en wordt veel informatie verspreid. Hier moet dan ook alleen op worden ingezet als het echt vernieuwend is.
- Waarom wil de provincie risicodragend in projecten en gebiedsontwikkelingen stappen? Is de provincie in dit opzicht niet te ambitieus, er is immers maar € 10 miljoen? Als andere partijen het niet oppakken, waarom de provincie dan wel?
- Waarom is de besteding van de middelen verdeeld in € 4,5 miljoen en € 6,5 miljoen?

Mevrouw Claus zegt dat haar fractie teleurgesteld is dat de door gedeputeerde De Vries gedane toezeggingen niet zijn terug te vinden in de Kadernota. Zij citeert uit de verslagen van de WMC-vergaderingen van 3 oktober en 14 november 2011 waarin staat dat de gedeputeerde aangeeft dat: 'hij begrijpt dat de SP van oordeel is dat de provincie het voortouw moet nemen op het gebied van woningdifferentiatie en het bouwen van betaalbare woningen. In coalitieverband is gesteld dat de provincie niet aan de lat staat voor woningdifferentiatie. Wel wil de provincie graag worden betrokken bij meer regionale afstemming van de woningbouwopgaven. De regio Eemland heeft de provincie inmiddels verzocht te onderzoeken of gezamenlijk met gemeenten kan worden toegewerkt naar een meer regionale afstemming van de woningbouwopgaven, zodat niet alleen in Amersfoort maar ook in andere gemeenten sociale huurwoningen worden gebouwd. Dat is een zinnige opgave en de provincie is dienaangaande graag bereid als regisseur op te treden' en 'regionale afstemming het beste instrument is om daarover afspraken te maken samen met gemeenten, corporaties en ontwikkelaars. Dat kan voor onderdelen van de regio soms pijnlijke keuzes opleveren wanneer er een gemeente van woningbouw wordt uitgesloten. Echter, gericht moet worden op het belang van de regio als totaal. Hij kan echter niet toezeggen dat die uitwerking zo precies zal worden overgenomen, maar het is wel zijn inzet'.

- Tot verbazing van haar fractie is de enige opmerking over de sociale woningbouw dat de wachttijden in Utrecht tot de hoogste van Nederland behoren. Niets over het optreden van de provincie als regisseur. Hoe denkt de gedeputeerde de toezeggingen waar te maken?
- Er zijn onderhandelingen met de regio Eemland. Onderzocht wordt hoe in andere gemeenten meer sociale huurwoningen kunnen worden gebouwd. Zij hoort hier graag meer over.
- De BRU wordt in januari 2013 opgeheven. De BRU is verantwoordelijk voor het regionale huisvestingsbeleid dus ook voor de sociale woningbouw. Zij is benieuwd naar de insteek van

G.S. met betrekking tot de verantwoordelijkheden voor de huisvesting die nu nog bij de BRU liggen. De nota laat volgens haar fractie een groot deel van de inwoners van Utrecht links liggen.

De heer Schaddelee deelt mee dat zijn fractie deze Kadernota een forse verbetering vindt ten opzichte van de Startnotitie. Er is een beweging gemaakt van wonen naar het breder en meer integraal binnenstedelijk ontwikkelen. Hij dankt G.S. en het ambtelijk apparaat hiervoor.

De drie ambities zijn toe te juichen. Tegelijk roepen ambities altijd vragen op.

- De eerste ambitie: betere afstemming van vraag en aanbod van woning en woningomgeving. Het is goed dat de prioritering van de woningbouwopgave in deze nota naar voren komt, de ChristenUnie heeft hier meerdere keren op ingezet. In het verlengde daarvan ligt de krimp. Utrecht heeft geen krimp in het totale aantal inwoners maar wel krimp per kern, doordat er geen woningen meer worden gebouwd en het aantal personen per huishouden afneemt. Dit speelt onder meer in het Groene Hart en op de Utrechtse Heuvelrug. Terecht wordt gesteld dat woningen bouwen geen structurele oplossing biedt. Onduidelijk blijft welke rol de provincie wel voor zichzelf ziet. Onderzoek naar leefmilieu en krimpgemeenten in Zeeland laat zien dat zelfs zonder basisschool de leefbaarheid wordt gewaardeerd door bewoners. Misschien kan de provincie Utrecht op dit punt iets leren van Zeeland.

Zijn fractie is blij met de aandacht voor vergrijzing, dit is te vinden op pagina 23 van het actieplan.

Een ander punt is de economische situatie en de druk op gemeentelijke grondexploitatie. Die wordt moeilijker en bemoeilijkt ook het hooghouden van de kwaliteit bij het bouwen en ontwikkelen en het hooghouden van de ambities. Vaak is vastgesteld dat de problemen op de woningmarkt kwalitatief zijn bepaald: de woningen die te koop staan zijn niet de woningen waar de consument om vraagt.

Vraaggericht bouwen is een lastige opgave maar van belang. Komen de wijken die nu worden gebouwd op de monumentenlijst of zullen zij al afgebroken en overbodig zijn over twintig jaar?

- Wachttijden voor sociale woningen behoren tot de hoogste van het land. Zijn fractie gaat ervan uit dat hier de huurwoningvoorraad van woningcorporaties wordt bedoeld. Het aantal woningen in die categorie overtreft de vraag, het probleem zit in het scheefwonen en de onvoldoende kans om over te stappen naar duurdere huurwoningen of koopwoningen. De provincie bouwt geen woningen maar kan in de werkgroep Wonen het bouwen in die categorie agenderen. Bij 4.2 staat dat samenwerkende gemeenten zorgen voor bovenlokale afstemming van de woningbouwprogrammering. Volgens de heer Schaddelee gaat het daar niet om het aantal woningen en het tempo van de woningbouw, maar ook vooral om het feit dat er wordt gebouwd.
- De provincie wil stimuleren dat de gemeenten onderling afspraken maken. Dat is wellicht toe te juichen. De provincie moet overleg tussen gemeenten op gang brengen om te komen tot een regionale afspraak over wat, wanneer en in welke categorieën er wordt gebouwd.
- De tweede ambitie is efficiënt ruimtegebruik. Dat vraagt om flexibiliteit. In het verleden wat er de provinciale 'wasstraat' die ervoor zorgde dat lege kantoorgebouwen werden omgetoverd tot woningen. Wat is de stand van zaken hierbij? Zijn er meer recente succesverhalen te vertellen?
- Van de acties die in bijlage 2, pagina 22 bij Initiatief programma kantoren worden genoemd wordt zijn fractie niet enthousiast. Het betreft voornamelijk het stimuleren van andermans initiatieven. Laat de provincie de kantoren langzaam leger worden en verrommelen als anderen niet tot initiatieven komen? Tot zijn verbazing komt spreker daar ook als actiepoint tegen: uitwerken van mogelijkheden voor inzet van (een variant op) de OMU. De provincie heeft toch een OMU? De ChristenUnie-fractie roept de gedeputeerde op om hier meer de regie te pakken en de ambtelijke capaciteit en kennis niet onbenut te laten. Er zijn volop mogelijkheden, volop lege kantoren, maar dat vraagt wel om aanpakken en doorpakken.
- De derde ambitie: toekomst bestendige binnenstedelijke kwaliteit. Het is goed dat er aandacht is voor klimaatbestendigheid van de woningen en de leefomgeving. Dit wordt genoemd op pagina 21. Het is ook goed dat daar het thema hittestress weer wordt genoemd.

De heer Driehuijs antwoordt de heer Schaddelee dat op pagina 23 van de doelgroep ouderen alleen wordt vermeld dat die er is. Er staat vooral dat er een tekort is. Het stuk eindigt met de opmerking dat het intensieve programma Wel Thuis niet wordt voortgezet. Is de heer Schaddelee het met zijn fractie eens dat dit erg mager is voor wat de provincie wil bereiken?

De heer Schaddelee erkent dat dit wat mager is. Maar het heeft wel de aandacht. En op pagina 24 wordt als beoogde actie genoemd het gericht aanjagen van initiatieven op het terrein van wonen met zorg en welzijn. Dat vertaalt de heer Schaddelee als vergrijzing.

De heer Driehuijs wijst erop dat de Rijksoverheid als nieuwe beleidslijn juist inzet op het scheiden van wonen en welzijn. Dan is het ingewikkeld als de provinciale overheid dit actief gaat najagen. Mevrouw Maasdam merkt op dat het scheiden van wonen en zorg te maken heeft met de intramurale setting waar wonen en zorg wordt gescheiden, men betaalt los voor wonen en los voor zorg. Dat heeft niets te maken met het langer thuis wonen en het hebben van meer voorzieningen thuis zodat men in een later stadium zorg kan ontvangen.

De heer Driehuijs meent dat deze beweging juist wordt ingezet opdat mensen langer kunnen thuis wonen. Dan moet dit dus op een andere manier worden georganiseerd. Dan moet een woning ook passend zijn en de woningen moeten er überhaupt zijn.

De heer Marchal dankt G.S. voor het lijvige stuk. Het is een goed proces geweest dat samen oploopt met de Provinciale Structuurvisie. De rode draad door alle tekst is goed te volgen.

De Kadernota bestrijkt de periode tot 2025, zo lang probeert men vooruit te kijken. Dat is mooi, maar tegelijkertijd is het bij dergelijke nota's ook wel eens een zwakte. Het wordt wat vager. Een langere periode vooruit kijken lukt wel, maar voor de eerste jaren is het soms veel lastiger.

- De SGP-fractie is van mening dat de ambities niet heel scherp zijn geformuleerd. Dat had meer SMART gekund, ook hadden er targets aan gehangen kunnen worden. Dan was het meer gaan leven en was het, in geval van beoordelingen, gemakkelijker om later terug te kijken.
- Door het Actieplan gaat het stuk leven. Er is ruim € 10 miljoen voor uitgetrokken. Er is echter geen exacte onderbouwing bij. De gedeputeerde gaf zelf op pagina 4 aan dat dit lastig is. Er wordt gesteld dat er binnen het budget een hoge mate van flexibiliteit moet zijn, dat is ook nodig voor het efficiënt en optimaal inzetten van de middelen. Maar hoe wordt de € 10 miljoen gecontroleerd, hoe is de voortgang te volgen, hoe vindt er een terugkoppeling plaats naar P.S.? Het Actieplan wordt een kennisname genoemd, maar wanneer komt dit concreet terug? Hoe is het mogelijk om dan in 2015 te zeggen: het geld is goed en efficiënt besteed?
- Hij sluit zich aan bij de PvdA en vraagt hoe de ambtelijke afstemming heeft plaatsgevonden.
- Diverse keren worden vitale dorpen en steden genoemd, maar een definitie van vitaal staat niet in de nota. Zijn fractie is bang dat dorpen ondergesneeuwd raken ten opzichte van steden. Moet er geen geld gelabeld worden voor dorpen of kleine kernen?
- Er wordt gesteld dat er veel relaties met andere beleidsvelden zijn. Mobiliteit wordt genoemd, hoe is deze relatie verwerkt in deze nota? In sommige gemeenten wordt in de concept-structuurvisie gezegd dat het wegennet niet goed is en er dus geen uitbreiding mag plaatsvinden.
- De provincie hoeft niet alleen volgend te blijven. De afgelopen periode heeft laten zien dat het geld van de provincie een goed smeermiddel is om projecten gaande te houden of van de grond te krijgen. Een bedrag van € 10 miljoen in relatie tot de hele opgave is niet veel, maar de lead mag ook wel eens bij de provincie liggen om een project van de grond te krijgen. Daarin zijn de gemeenten natuurlijk ook belangrijk.

Mevrouw Hoek zegt dat er in Stichtse Vecht al veel positieve zaken gebeuren: voor een school, een industrieterrein en kantoorpanden komen woningen terug. Daarbij wordt gekeken naar de behoefte. Het Actieplan spreekt over 68.000 woningen. Op dit moment staan op funda in Utrecht bijna 20.000 woningen te koop. Als men die er af trekt, komt men op ongeveer 48.000 woningen. Bovendien staan er op funda, dit is weliswaar maar één lijn, ook al 1.200 nieuwbouwwoningen te koop.

- Men gaat uit van de veronderstelling dat er tot 2040 geen krimp is, maar er is wel vergrijzing en de woningmarkt zit op dit moment op slot, de heer Joustra noemde dit al. Door toeneming van de vergrijzing wonen veel ouderen in een koopwoning, terwijl zij graag naar een kleinere woning zouden willen. Zij krijgen de financiering niet rond omdat zij worden getoetst naar inkomen. Er is geen doorstroming op de woningmarkt, daardoor staan er veel woningen te koop. Moet de provincie dan wel de ambitie hebben om 68.000 woningen erbij te bouwen?

De heer Joustra benadrukt dat hij niet heeft gezegd dat de woningmarkt op slot zit: als men nu een huis wil kopen, zijn er ongeveer 20.000 woningen beschikbaar.

Mevrouw Hoek merkt op dat, als men er nog 68.000 woningen bij gaat bouwen, het totaal aan beschikbare woningen op 88.000 komt.

De heer Joustra zegt dat dit vanuit een kopersperspectief niet 'op slot' kan worden genoemd.

Mevrouw Hoek stelt dat de meeste kopers op dit moment de financiering niet rond krijgen.

- Er is veel werk verricht voor deze Kadernota, mevrouw Hoek waardeert dit. Zij vraagt de gedeputeerde wat de Staten er op dit moment mee kunnen doen, is het allemaal wel realistisch?

Mevrouw Broere wijst erop dat er over het algemeen mensen wonen in de woningen die op funda staan. Dat zijn geen leegstaande huizen en die kunnen er niet zomaar bijgeteld worden.

Mevrouw Hoek antwoordt dat veel mensen op dit moment met twee woningen zitten en verhuren.

Diegenen wachten ook op een woning, staan ingeschreven bij een woningbouwvereniging maar daar is de wachttijd weer tien tot twaalf jaar. Er is een grote scheefgroei.

Mevrouw Broere merkt op dat het aantal mensen met dubbele woningen procentueel niet veel is.

Het accent in de Kadernota wordt gelegd op binnenstedelijke ontwikkeling. Hier is mevrouw Keller blij mee omdat zij tegen bouwen in natuurgebieden is. In de nota is te lezen dat open en groene ruimte behouden dient te blijven. Ook hier zij zich in vinden. Wonen in de stad moet leefbaar blijven en een groene omgeving heeft een gunstige invloed op de gezondheid van de stadsbewoner.

- Evenals de fractie van de PvdA maakt haar fractie zich ongerust over de 80% bouwen binnen de rode contouren. Wat gebeurt er met de 20%?

De PvdD is al langer voorstander van het beter benutten van leegstaande gebouwen. Het is goed dat de structurele leegstand van kantoren wordt aangepakt en dat de provincie geen ruimte geeft aan nieuwe kantorenlocaties.

- In het Actieplan worden bij sommige acties randvoorwaarden genoemd die worden toegepast om projecten te ondersteunen. Bijvoorbeeld: een project heeft een meerwaarde als toekomstgericht wordt ingestoken op onder meer leefbaarheid, duurzaamheid of klimaatbestendigheid. Een project dient aan alle randvoorwaarden te voldoen voor het ondersteund zal worden. Haar fractie ziet bij voorkeur dat bij alle projecten die de provincie ondersteunt aspecten van duurzaamheid en het energiezuiniger maken van woningen terug zijn te vinden. Dit is nu niet het geval.
- Er is veel gezegd over vergrijzing. Haar fractie mist in de nota dat bevorderd wordt dat mensen op hun eigen erf kunnen bouwen ten behoeve van huisvesting van ouders of kinderen.

De voorzitter wijst erop dat de Statenvergadering over vier weken zal zijn. Zij stelt voor geen tweede termijn te houden, dit met het oog op de bespreking in de Staten en met het oog op het late uur.

Gedeputeerde De Vries gaat over tot beantwoording van de vragen.

Hij dankt de commissieleden voor de vele op- en aanmerkingen. Hij zal de vragen beantwoorden per hoofdthema. De beantwoording van de detailvragen wil hij via een schriftelijke ronde afhandelen, als voorbereiding op de behandeling in de Staten.

- De discussie over 68.000 woningen.

In de twee vorige Statenperiodes is uitgebreid gediscussieerd over de vraag of dit een haalbaar getal is. Men kwam toen tot de conclusie dat naar dit getal moest worden gestreefd, de provincie moest ambitieus zijn wat de woningopgave betreft. Utrecht was toch een gewilde provincie? Iedereen bleef

hier wonen na zijn studie, hier was de werkgelegenheid. Zo kwam het getal terecht in de NV Utrecht en in de PRS. De tekst in de Kadernota over de 68.000 woningen is letterlijk de tekst in de concept-PRS. Als de commissieleden dit getal te hoog vinden, zou men hierover een discussie met gedeputeerde Krol moeten aangaan.

De heer Schaddelee zal deze oproep in zijn fractie bespreken. Hij vraagt wat leidend is, de PRS of deze Kadernota. Is het niet logisch dat dit aantal in deze commissie wordt bepaald?

Over het getal 68.000 wordt al acht of negen jaar gesproken. Nu groeien de economische bomen niet meer tot in de hemel. Is dat niet een goede reden om het aantal aan te passen?

Gedeputeerde De Vries legt uit dat het aantal van 68.000 woningen niet alleen in de concept-PRS staat genoemd, maar ook in het vigerende Streekplan en de Structuurvisie stond en in de NV Utrecht. De NV Utrecht is door de Staten in de vorige periode als leidraad vastgesteld en is niet iets dat de Staten vrijblijvend kunnen aanpassen. Hierover zijn afspraken gemaakt met de partners die deelnemen in de Noordvleugel Utrecht. Dit is ook een opgave waarbij de provincie zich als het ware heeft gecommitteerd richting Rijk. Als de provincie af wil wijken van dit aantal, is er dus een lange weg te gaan. De voorliggende Kadernota is gericht op het inzetten van de instrumenten die G.S. kan gebruiken bij de binnenstedelijke opgave, maar de gedeputeerde gaat uit van het kader van de PRS wat betreft de bestaande opgave van 68.000 woningen.

- Duurzaamheid.

De NMU vraagt in haar brief of G.S. als vierde ambitie duurzaamheid wil opnemen. De gedeputeerde wijst erop dat in de Kadernota duurzaamheid een integraal onderdeel is van de derde ambitie. Daarnaast komt duurzaamheid in het Actieplan altijd terug als één van de kaders en randvoorwaarden waarop G.S. projecten wil aansturen. Daar zit ook het aansturen op energiezuinigheid bij. In de PRS wordt dit ook letterlijk genoemd bij energie en gebiedsontwikkeling: 'Wij streven bij gebiedsontwikkelingen naar zelfvoorzienendheid voor energie. Wij nemen bij verstedelijking en uitbreiding hiervan de voorwaarden op dat gemeenten en initiatiefnemers in ruimtelijke plannen een onderbouwing opnemen over de wijze waarop het plan rekening houdt met energiebesparing en het toepassen van duurzame energiebronnen', artikel 3.1 van de PRV. 'In de PRS beperken wij ons tot een ambitie die wij ruimtelijk kunnen faciliteren. De daadwerkelijke realisatie is afhankelijk van initiatieven vanuit de markt. Door initiatieven ruimtelijk te faciliteren en vanuit onze economische visie op innovatiegebeid te stimuleren, dragen wij bij aan de opgave voor een klimaatneutrale manier op een wijze die past bij de kerntaken van de provincie Utrecht'. Het college probeert een koppeling te maken tussen wat er over in de PRS over dergelijke onderwerpen wordt opgenomen en hoe dat zich verder uitwerkt, zoals in het Actieplan van deze Kadernota.

De heer Driehuijs stelt dat, als dit de ambitie van het college is, er niets in de weg staat om dit als ambitie te formuleren. Als het in elk Actieplan als voorwaarde is opgenomen, is het gemakkelijk om duurzaamheid als bullet ergens aan toe te voegen.

Gedeputeerde De Vries wijst hem op de derde ambitie die behelst wat de heer Driehuijs met een vierde ambitie zou willen verwoorden. De derde ambitie gaat over toekomstbestendig binnenstedelijk klimaat, daar zit het verhaal over de duurzaamheid en energiebesparing in verwerkt. De heer Driehuijs merkt op dat onder de ambities verschillende zaken worden opgesomd. Bij de derde ambitie staat bijvoorbeeld: 'het ondersteunen van de ambities van ketenpartijen en het stimuleren van kwalitatieve opgave'. Dan staat toch niets in de weg om in die opsomming het woord duurzaamheid terug te laten keren?

Gedeputeerde De Vries verwijst naar pagina 20, het gedeelte 5.5 Ambitie 3, waar staat:

'Klimaatbestendige leefomgeving met onder andere ruimte voor wateropvang en toepassing van duurzame energieproductie en energiebesparing'. Hij ziet niet hoe dit scherper geformuleerd kan worden.

De heer Driehuijs legt uit dat zijn fractie niet telkens wil zoeken naar waar het wordt genoemd en waar niet. De gedeputeerde citeert de bijlagen terwijl zijn fractie het als ambitie in de Kadernota

geformuleerd wil zien. Blijkbaar is er een reden waarom de gedeputeerde het niet wil formuleren bij de doelstellingen.

Gedeputeerde De Vries zegt aangegeven te hebben waar het zich bevindt in de Kadernota en waar de verbinding met de PRS is.

De heer Schaddelee wijst erop dat op pagina 23 en elders klimaatbestendigheid onder de derde ambitie wordt genoemd. Is dit een soort containerbegrip waar men ook zaken als duurzame energieproductie en energiebesparing onder moet verstaan? Dan zou de onhelderheid weg zijn. Gedeputeerde De Vries bevestigt dit.

- Wel of niet risicodragend participeren.

Verschillende fracties hebben hier opmerkingen over gemaakt, met name de PvdA-fractie was hier expliciet tegen. Aan de hand van een vergelijking wil de gedeputeerde schetsen hoe het college hier invulling aan wil geven. Stel de provincie wil in de Kop van Isselt met de gemeente Amersfoort, de corporatie en een aantal ondernemers een binnenstedelijke ontwikkeling op gang brengen. Er wordt gesteld dat men daar per partner via een cofinanciering € 3 miljoen moet leveren om dit los te trekken. Dan is de provincie alleen risicodragend voor die € 3 miljoen. Wanneer de provincie een subsidie geeft, is de provincie de € 3 miljoen kwijt. Bij risicodragen geldt dat het risico is dat de provincie de € 3 miljoen kwijt kan zijn, maar door een gunstige ontwikkeling kan de provincie het ook terugkrijgen. Dat is het interessante van de risicodragende participatie: de provincie kan ook meekoppelende belangen benoemen. Als medio mei over de integrale gebiedsprogrammering wordt gesproken, kan men zien hoe het college vanuit dit kader de woningbouwopgave formuleert maar ook hoe bijvoorbeeld bijdragen worden geleverd door gedeputeerde Krol op het gebied van ruimtelijke invulling, door gedeputeerde Van Lunteren vanuit de mobiliteitsopgave en door gedeputeerde De Vries vanuit de opgave van de herijking milieu-, water- en woningbeleid. Zo worden meerdere geldstromen vanuit de organisatie ingezet op die gebiedsontwikkeling, wat volgens de gedeputeerde verstandiger is dan het alleen wegzetten van € 3 miljoen.

De heer Driehuijs merkt op dat de provincie meer kan doen, niet alleen subsidiëren of participierend deelnemen. Als het nodig is dat anderen investeren, waarom moet dat de provincie zijn?

Dit kan van belang zijn als de provincie een dergelijke ontwikkeling van provinciaal belang acht, geeft gedeputeerde De Vries aan. De ontwikkeling van de Kop van Isselt kan ook voor de provincie relevant zijn. In de Kadernota is te zien dat er inderdaad tussenvormen zijn, bijvoorbeeld de garantstelling en de rentekorting. Spreker zou het jammer vinden als ervoor wordt gekozen bij voorbaat de rentedragende participatie niet toe te passen.

- Ambtelijke of bestuurlijke toetsing van de Kadernota met gemeenten.

In de werkgroep Woningmarkt is de Vereniging Eigen Huis vertegenwoordigd. Namens de huurders zijn meerdere corporaties aanwezig. Gedeputeerde De Vries zal een bijeenkomst van alle corporaties van de provincie Utrecht bijwonen, waar hij de vraag voor kan leggen of de corporaties niet teveel bezig zijn met de eigen gemeenten en of zij niet meer projecten los kunnen trekken buiten de eigen gemeentegrenzen. Er zijn ook beleggers in de werkgroep Woningmarkt aanwezig. Ook gemeenten, via wethouders of ambtenaren, zijn in de werkgroep aanwezig geweest. De Kadernota is getoetst bij de gemeenten en de gemeenten antwoordden bevestigend op de vraag of dit instrumenten zijn waarmee zij uit de voeten kunnen. De gedeputeerde is gevraagd om deel uit te maken van een stuurgroep van Eemland waarin juist de regionale programmering en afstemming vorm wordt gegeven.

De provincie kan hier niet dwingend optreden, maar kan gemeenten alleen overreden of overtuigen van het belang van het gezamenlijk afstemmen van dergelijke zaken omdat zij anders elkaars concurrenten worden. Hier moet ook de differentiatie in gedachten worden gehouden. Bij dit alles helpt en stimuleert de provincie, onder andere door het aanjaagteam.

De heer Driehuijs vraagt hoe het kan dat er gemeenten zijn die de Kadernota niet kennen. Er staan fundamentele keuzes in de Kadernota waarbij samenwerking noodzakelijk is. Dan is het goed dat

bijvoorbeeld ambities en financiële mogelijkheden op elkaar aansluiten. Dan is het een probleem dat een gemeente als Woerden de nota niet kent. De provincie kan hier een actieve rol aannemen. Gedeputeerde De Vries heeft niet alle 27 gemeenten naar hun mening gevraagd. Met de werkgroep heeft de gedeputeerde eenzelfde traject gevolgd als met de Staten, de gemeenten die daarbij aanwezig waren weten hoe de provincie er in staat. Spreker wijst erop dat er, na vaststelling van deze Kadernota, alle gelegenheid is om hier met die gemeenten over te spreken. Het is van belang dat binnen het Provinciehuis de lijn en instrumenten zeker worden gesteld waarmee de provincie haar rol op dit dossier wil oppakken.

- BRU.

Deze week zal de gedeputeerde hierover discussiëren met de BRU-gemeenten en de wethouders Wonen. Zijn houding zal gericht zijn op samenwerking en zijn inzet is dat de huisvestingsproblematiek weer door de regio zelf wordt opgepakt.

- OMU.

Over de OMU heeft gedeputeerde De Vries onder meer bij de Startnotitie gesproken. Wanneer de OMU een succes is, heeft het college de ambitie om te kijken of de woningbouwopgave meer op afstand kan worden gezet qua instrumentarium, een WOMU. Dat is nog niet aan de orde, de OMU draait net en moet worden bestendigd. Het lijkt hem verstandig om ook binnen de provincie te kijken of er aanknopingspunten zijn, of een aantal instrumenten van de provincie ook goed extern of met ambtelijke ondersteuning kunnen worden uitgevoerd. Aan het einde van deze periode zal hij met de Staten de discussie voeren of dit wel of niet op die wijze vorm moet worden gegeven.

- De verdeling 80%-20%.

De 80% is binnen de rode contour, de 20% is wat nu nog als zoeklocatie is opgenomen in de PRS. De gedeputeerde herinnert zich de tijd dat de rode contour als heel lastig werd ervaren, ook binnen de provincie. Nu herkent hij een neiging om de rode contouren nog strakker te leggen dan zij in de concept-PRS staan.

De heer Thonon herinnert eraan dat enkele fracties hebben aangegeven dat zij in de Kadernota de definitie van rode contour strakker willen leggen en niet 'binnenstedelijk bouwen' willen definiëren als 'bouwen binnen de rode contouren' maar 'binnen de bebouwde kom'.

Gedeputeerde De Vries legt uit dat dit via de PRS besproken moet worden. De PRS gebruikt de systematiek van de rode contouren al enkele jaren. Daarin is afgesproken dat dit het gebied is waarbinnen een gemeente kan ontwikkelen. De provincie kijkt met de instrumenten waar zij een bepaalde bouwontwikkeling wil stimuleren. Het risico van een dergelijke beperking zou zijn dat men zich beperkt tot de grote steden en de grote opgaven die mogelijk zijn. Terwijl G.S. juist kleinere gemeenten een handreiking wil geven en daar mogelijkheden wil houden. Daarbij komt dat de rode contouren redelijk scherp zijn gelegd: de rode contour is feitelijk al bijna de bebouwde kom. Er zijn enkele locaties uit het verleden nog niet ingevuld. Maar spreker pleit ervoor om die nu niet weg te strepen vanwege de economische dip. De nota loopt immers tot 2025.

De heer Joustra vraagt of de gedeputeerde van mening is dat het duurzamer is om de rode contour die nog niet is bebouwd (weiland) te bebouwen óf middelen binnenstedelijk in te zetten, binnen de bebouwde kom.

Volgens gedeputeerde De Vries hangt dit van de situatie af. Als er nog een capaciteit ligt vanuit een vorige Statenperiode kan die zo duurzaam worden bebouwd en ingericht dat er een meerwaarde wordt gecreëerd qua woningbouw en woningsoort. De binnenstedelijke opgave is vaak een zware opgave, zeker gecombineerd met de duurzaamheidopgave. Dit betreft vaak bestaand gebied waar extra investeringen moeten worden gedaan om bijvoorbeeld onderwerpen als de waterberging en hittestress mee te kunnen nemen. Het kan ook te maken hebben met de regionale afstemming.

- 'De wasstraat'.

Gedeputeerde De Vries vertelt dat 'de wasstraat' nog steeds actief is. De omzetting van kantoren lukt niet van de één op de andere dag, ook aan de Archimedeslaan moesten problemen overwonnen worden. Bij Merwestein is de inzet van 'de wasstraat' belangrijk. Omzetting van kantoren is ook

afhankelijk van hoe de eigenaar belastingtechnisch kan worden geprikkeld om sneller een transformatie toe te staan. Gedeputeerde De Vries is bereid de Staten een overzicht te geven van waar 'de wasstraat' actief is.

- **Beleid rond doelgroepen.**

Gedeputeerde De Vries legt uit dat het college niet specifiek aan doelgroepenbeleid doet. Wel is er vanuit het aanjaagteam aandacht voor de vergrijzingsopgave binnen de provincie. Het gesprek met de gemeenten over wat waar moet worden gebouwd heeft hier mee te maken. Er is een omslag naar een kopersmarkt ontstaan. In het gesprek met de corporaties komt dit ook naar voren bij de vraag of wat wordt gebouwd ook levensloopbestendig is.

In het verleden was er een apart programma voor, Wel Thuis. Dit is met succes afgerond. De opgedane kennis en kunde zijn geborgd binnen het aanjaagteam.

- **Besteding en verantwoording van de €10 miljoen.**

Gedeputeerde De Vries legt uit dat dit bedrag voor wonen is. Het wordt versleuteld voor de instrumenten die in de Kadernota worden genoemd. Via de voorjaarsnota en de jaarrekening kunnen de Staten terugzien hoe deze middelen zijn ingezet in het afgelopen jaar.

De heer Marchal concludeert dat G.S. niet vooraf toestemming vraagt aan de Staten.

Gedeputeerde De Vries bevestigt dit. G.S. vraagt vooraf toestemming aan de Staten om het flexibeler in te zetten, de flexibiliteit die hij wil inbrengen gezien de huidige situatie op de woningmarkt. Op die manier kan hij blijven sturen gedurende deze periode.

De heer Driehuijs herinnert aan zijn vraag wat de instelling van een nieuwe reserve Binnenstedelijke opgave behelst. Hij wijst erop dat de andere reserves, de reserves Wonen, komen te vervallen. In antwoord op de heer Marchal zegt de gedeputeerde dit via de jaarrekening te doen. De PvdA-fractie wil graag weten waarover in april in de Staten wordt besloten.

Gedeputeerde De Vries legt uit dat de Staten in april besluiten over het voegen in een reserve Binnenstedelijke ontwikkeling van € 10 miljoen, waarbij G.S. de instrumenten uit de Kadernota kan inzetten op een wijze waarop G.S. denkt dat die het meest effectief kunnen zijn. Achteraf geeft G.S. aan wat is gedaan, op welke wijze het instrument is ingezet en welk bedrag daarvoor is gebruikt.

De heer Marchal wijst erop dat de targets en kaders grotendeels ontbreken. Hoe kunnen de Staten dan na drie jaar zeggen dat de € 10 miljoen goed is besteed?

Gedeputeerde De Vries legt uit dat in het Actieprogramma een aantal acties worden genoemd die worden ingezet met de instrumenten die G.S. daarvoor heeft én wat G.S. ermee wil bereiken.

De heer Driehuijs vraagt of er hier niet sprake is van een voorziening. De gedeputeerde voorziet dat hij de uitgave gaat doen, namelijk via het Actieprogramma. Toch stelt hij voor om een reserve in te stellen. Daarnaast heeft de heer Driehuijs de gedeputeerde gevraagd om aan te geven wat deze voorziening of reserve behelst, anders dan de reeds bestaande reserve.

De voorzitter zegt toe dat deze twee vragen schriftelijk beantwoord zullen worden. Zij herinnert eraan dat in de Staten een verdere discussie over dit agendapunt kan worden gevoerd.

- **Vitale steden en dorpen**

Gedeputeerde De Vries wijst erop dat de heer Marchal zelf al aangaf wat wordt bedoeld met het woord vitaal: leefbaarheid. In het verleden was er een potje voor kleine kernen, hier was hij geen voorstander van. Voor het college blijft de binnenstedelijke ontwikkeling, ook bij dorpen, zeker een aandachtspunt. Dit is niet altijd eenvoudig. Zo staan opgaven in bijvoorbeeld Woudenberg en Odijk-West op losse schroeven, vaak speelt daarbij ook een mobiliteitsvraagstuk. Soms moet de tering naar de nering worden gezet, wat kan resulteren in het op de lange baan schuiven van plannen.

De voorzitter rondt de discussie over dit agendapunt af.

8. Statenvoorstel Bekostiging Het Utrechts Archief (HUA)

De zorg en het beheer van de provinciale archieven wordt een wettelijke taak voor de provincie.

Bij het tweede beslispunt wordt gesproken over een gemeenschappelijke regeling. Mevrouw Hoek vraagt wat hiermee wordt bedoeld.

In het stuk wordt gesproken over een ‘onvermijdbare claim’. Mevrouw Nap vraagt of de Staten in feite wel een keuze hebben.

De heer Schaddelee wijst op het belang van historisch besef. Het wordt nog belangrijker als dit op een moderne manier wordt ontsloten. Zijn er plannen om dit op een digitale manier te ontsluiten?

Mevrouw Boelhauer memoreert dat gedeputeerde Pennarts eerder aangaf na te willen denken over hoe G.S. invulling zal geven aan deze nieuwe taak.

- Er is een verkenning gestart en de fractie van GroenLinks neemt aan dat dit in overleg met Het Utrechts Archief gebeurt. Is het de gedeputeerde al duidelijk hoe zij er tegenaan kijken?
- In het voorstel staat dat G.S op beleidsarme wijze invulling wil geven aan deze taak. Kijkend naar de overlap met cultuureducatie en erfgoed vraagt zij zich af hoe dit hiermee is te rijmen.

Mevrouw Van Viegen voert het woord namens de PvdA-fractie omdat de heer Driehuijs bestuurslid is van Het Utrechts Archief.

Haar fractie stemt in met het voorstel om structureel € 662.000 beschikbaar te stellen ten laste van de algemene middelen. Het vrijmaken van deze middelen is onvermijdelijk, dit geeft de gedeputeerde in het stuk ook aan.

Haar fractie stemt ermee in deze middelen voor 2012 beschikbaar te stellen in de vorm van een subsidie. Dit is niet geheel correct, maar het is een praktische oplossing.

De heer Marchal vraagt of met de bestaande plannen kan worden geschat of € 662.000 voldoende zal zijn.

De heer Kocken complimenteert G.S. met het goede en heldere voorstel.

Zijn fractie zal met het voorstel instemmen, maar heeft enkele vragen die de gedeputeerde mee kan nemen bij de aangekondigde verkenning rond de definitieve keuze voor een gemeenschappelijke regeling of een subsidie.

- Op voorhand staat hij niet te juichen bij de gedachte aan een gemeenschappelijke regeling. Zou de gedeputeerde in het onderzoek mee kunnen nemen de veranderlijkheid van het betreffende bedrag in het licht van de digitalisering van de overheidscommunicatie: wordt het bedrag hoger of juist lager?
- Er is een alternatief voor het instellen van een provinciearchivaris, namelijk het leggen van de taak bij de secretaris. Hiervan zou zijn fractie graag de voor- en nadelen horen.
- Kan het onderzoek ruim voor de commissiebehandeling beschikbaar zijn?

De heer Van Hees laat weten dat zijn fractie het belang van de nationale archieven onderkent.

- Er wordt in het ontwerpbesluit gesproken over ‘een beleidsarme wijze’ van invulling. Welke afrekenbare afspraken worden er mogelijk vastgesteld waarop G.S. in de toekomst kan worden beoordeeld?
- De consequenties van een gemeenschappelijke regeling zijn momenteel onvoldoende zichtbaar. Hij vraagt of dit momenteel intensief wordt onderzocht en of dit nog een serieuze optie is.

Mevrouw Versteeg zegt dat haar fractie instemt met het stuk en dat het een sterstuk kan zijn.

In reactie op de vraag van mevrouw Nap erkent gedeputeerde Pennarts dat de Staten eigenlijk niet te kiezen hebben, het gaat hier om een vast bedrag. Utrecht heeft een vrij hoog bedrag omdat de

provincie veel meters archiefruimte heeft, dit was de verdeelsleutel. Het Rijk trekt zich terug voor dit bedrag en de provincie stapt in voor dat bedrag. Dit heeft dus geen gevolgen voor HUA.

- Er is nog wel een keuze in de invulling van de relatie van de provincie met HUA. Nu wordt voor een subsidierelatie gekozen, maar men zou ook voor een gemeenschappelijke regeling kunnen kiezen. Daarmee stapt de provincie in het bestuur van HUA en krijgt de provincie meer invloed. Dit zou betekenen dat de provincie deelgenoot wordt van de besluitvorming maar ook deelgenoot wordt van het risico. Het risico is hier niet zo groot. Het zou de provincie wel meer beleidsruimte geven. Dit alles wordt onderzocht en de opties zullen aan de Staten worden voorgelegd. HUA doet veel om archieven aanschouwelijk en toegankelijk te maken. Dit zou de provincie dus ruimte geven ten behoeve van het beleid, als het gaat om erfgoed en dergelijke onderwerpen, en om meer te doen dan nu het geval is. Dat zou ervoor pleiten om meer dan een subsidierelatie aan te gaan.
- Er is door de fracties nadruk gelegd op moderne ontsluiting van archieven. De gedeputeerde verwees al naar de website. HUA is heel goed in staat om deze taak op zich te nemen.
- In het stuk staat dat nu wordt gekozen voor een beleidsarme wijze van invulling. Het voorstel om hier meer mee te doen zal de Staten te zijner tijd worden voorgelegd.
- Op dit moment is de € 662.000 voldoende. De doelstelling van G.S. is om binnen dit bedrag, ook in het kader van digitalisering, het meest optimale te realiseren.
- Andere punten die de fracties noemen, zijn de provinciearchivaris en het ruim tevoren beschikbaar zijn van de plannen vóór behandeling in de commissie. Aan dat verzoek zal de gedeputeerde voldoen.

Gedeputeerde Pennarts heeft gemerkt dat de commissie instemt met het ter beschikking stellen van het verdrag van € 662.000 en legt uit dat hierover snel een besluit moest vallen in verband met de liquiditeit van het Archief.

De voorzitter rondt de discussie af. Zij constateert dat dit voorstel als sterstuk aan P.S. zal worden aangeboden.

9. Statenbrief Evaluatie De Utrechtse Schatkamer 2008-2011

De heer Van Hees stelt dat de pas verschenen rapporten van de Algemene en Randstedelijke Rekenkamer vernietigend in hun oordeel zijn. Ze schetsen een ontluisterend beeld van hoe er in dit land en in de provincie Utrecht wordt omgesprongen met kostbaar belastinggeld. Ondanks dat de wet dit voorschrijft, vinden evaluaties van subsidies vaak niet plaats. Als dit al gebeurt, zijn de evaluaties verre van deugdelijk.

Voor ligt een inhoudelijke evaluevaluatie van het programma De Utrechtse Schatkamer. Voor de uitvoering van dit programma was bijna € 4 miljoen beschikbaar, ware het niet dat een deel is geherprioriteerd voor ecoducten. Amateurisme is het woord dat de heer Van Hees als eerste te binnen schoot toen hij de conclusies en de aanbevelingen las. De doelstellingen bleken niet toetsbaar en harde resultaten bleken niet haalbaar te zijn.

Er was ook tevredenheid alom, want het is duidelijk dat zonder de regeling de meeste projecten niet van de grond zouden zijn gekomen, stelt het rapport.

- De evaluatie is uitgevoerd onder culturele ondernemers zelf. De subsidieontvangers dus. Spreker moet denken aan het aloude ‘wiens brood men eet, diens woord men spreekt’. Het is logisch dat afnemers zelf uitermate positief zijn over de subsidieverstrekking. Maar wat heeft de Utrechtse burger hieraan? Subsidie lijkt nu een manier om een onrendabel project rendabel te laten lijken.
- ‘Er was weinig vernieuwing en originaliteit, aldus de adviescommissie’. Toch ontving een meerderheid van de aanvragers subsidie. Daarnaast heeft De Utrechtse Schatkamer veel in gang gezet, ook qua gedachtevorming.
- Hoe kan het zijn dat er een aanvragen-ratio is van 100% in 2008? Het indienen van een aanvraag leek wel een garantie op subsidie? Hoe is dat toch in vredesnaam mogelijk?

- Op pagina 10 staat: ‘achteraf bezien had er aan de voorkant meer geïnvesteerd kunnen worden in een goede rolverdeling met Landschap Erfgoed Utrecht. Waarschijnlijk waren dezelfde keuzes gemaakt, maar hierover had meer gecommuniceerd moeten worden met Landschap Erfgoed Utrecht’. Hoe kan men weten of bij een andere rolverdeling dezelfde keuzes waren gemaakt?
- Wat de website-statistieken betreft, vraagt spreker zich af waarom niet het aantal unieke bezoekers is weergegeven in het schema. Vorig jaar is expliciet gevraagd naar de bezoekersstatistieken van provinciale websites. Toen werd dit in eerste instantie ook niet verstrekt. Spreker kan zich voorstellen dat het aantal paginaweergaven een beduidend betere indruk achterlaat dan het aantal unieke bezoekers. Kan de gedeputeerde het aantal unieke bezoekers alsnog doen toekomen aan de Staten?
- In de vergadering van 9 januari heeft de heer Van Hees verzocht om verbetering met betrekking tot de controle op subsidies, ook naar aanleiding van het onderzoek van de Algemene Rekenkamer, en om een aanpassing in visie en strategie met betrekking tot subsidieverstrekking en om evaluaties. De gedeputeerde vond de aanpassing toen niet nodig. Is zij van mening veranderd, ook naar aanleiding van het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer? Klopt het bericht van het binnenlands bestuur hierover dat claimt dat G.S. heeft toegezegd de aanbevelingen van het rapport over te nemen?
- Kritiek achteraf middels een rapport is altijd te prijzen. Spreker vraagt echter met klem om nooit meer cultureel bewustzijn en gedachtevorming te financieren.
- Een overheidslaag die zoveel belastinggeld bij burgers en bedrijven wegslurpt, is wat de PVV betreft verplicht om fatsoenlijke verantwoording af te leggen over hoe al dat geld wordt besteed. Hij is benieuwd naar de stappen die de gedeputeerde hiertoe zal zetten in de toekomst.

Mevrouw Van de Gein sluit zich aan bij de PVV-fractie:

- ook haar fractie vindt het verbijsterend dat een bedrag van € 3,6 miljoen is gereserveerd voor een project dat niet goed is voorbereid, waarbij geen SMART doelstellingen zijn geformuleerd en waarbij vooraf geen 0-meting is gedaan. ‘De start was daardoor rommelig en er is kostbare tijd verloren gegaan’ is een citaat uit het evaluatierapport. Daardoor is het voor de Staten achteraf moeilijk te constateren welk effect het programma heeft gehad, ook omdat in het recent verschenen rapport van de Rekenkamer bleek dat de evaluatie die in 2010 is gehouden op geen enkele manier voldeed aan de in het rapport van de Rekenkamer gestelde eisen.
- De eindevaluatie is onduidelijk. Er zijn interviews gehouden met instellingen die subsidies ontvingen, maar als men subsidie ontvangt, is het logisch dat men daar positief over is. Wat de Utrechtse inwoners hiervan vonden is niet ondervraagd, het is jammer dat dit vaag bleef.
- Haar fractie is benieuwd naar wat na beëindiging van het programma met de opgedane kennis wordt gedaan, bijvoorbeeld naar wat er met de website gebeurt.
- Haar fractie zou ook graag weten wat de unieke bezoekersaantallen van de website zijn.

De heer Marchal geeft aan dat zijn fractie de evaluatie verbijsterend vond. In de doelgroepen is geëvalueerd en dat pakte positief uit, dan komt bij hem het idee van navelstaren naar boven. Het aantal websitebezoeken is ongeveer gelijk aan die van een lokale politieke partij. De SGP-fractie zet vraagtekens bij wat dit toevoegt.

Op basis van deze verantwoording kan niet worden gezegd dat de € 3,7 miljoen goed en efficiënt zijn besteed. Met de kennis achteraf meent zijn fractie dat dit bedrag te hoog is geweest en de provincie dit niet had moeten doen. De les moet zijn: er moet sprake zijn van een 0-meting, een veel concretere kaderstelling en het niet zomaar dergelijke bedragen ter beschikking stellen.

De heer Kocken heeft, net als vorige sprekers, enigszins verwonderd de evaluatie doorgelezen. Hij wil voorop stellen dat er ook goede dingen met het geld zijn gebeurd, als hij ziet welke projecten zijn gefinancierd en afgaande op de projecten die hij heeft gezien. In de

afgelopen jaren was er voor dit soort projecten veel draagvlak; het is lastig om met de kennis van nu het verleden te beoordelen.

Spreker kijkt bij voorkeur naar de toekomst en hoopt dat de fracties die hier kritisch over zijn dit zullen blijven, ook op andere terreinen.

De heer Schaddelee memoreert het vorige agendapunt waar € 10 miljoen wordt uitgegeven zonder dat duidelijk is waaraan en zonder 0-meting. Zeggen de Staten over zes of tien jaar ook dat men dit nooit had moeten doen? Hoe leren de Staten hiervan?

De heer Kocken vindt dit een goede vraag. Het lijkt hem een vraag die breder ligt dan alleen politiek. Het is een vraag die kan worden meegegeven aan de Subcommissie voor de Jaarrekening.

Bij het vorige agendapunt speelt namelijk mee dat de strakke hiërarchie van Rijk, provincie en gemeenten steeds minder wordt. De overheid kan steeds minder top-down beslissingen nemen en zal steeds meer komen in een samenwerkingsproces met andere overheden en organisaties. Dat maakt het lastig om **aan de voorkant als overheid resultaten te bepalen** die men wil realiseren, zoals men bij een project wel doet. **Het gaat steeds meer om samenwerkingsprocessen waarbij ook samenwerkingspartners inbreng hebben op wat er valt te realiseren.** Er moet naar andere indicatoren worden gezocht **om GS te controleren.**

- Twaalf van de zeventien mensen die zijn geïnterviewd zijn betrokken geweest bij de **organisatie van de regeling**. Vijf van die zeventien hebben subsidie aangevraagd. Dit is een scheve verhouding, zijn fractie had liever gezien dat er onder **meer** subsidieaanvragers was nagegaan wat de verbeterpunten waren."

De heer Driehuijs is het met de vorige spreker eens dat er ook veel goede dingen zijn gebeurd. De heer Van Hees maakt hier bezwaar tegen: er is € 3,7 miljoen uitgegeven, er staat dat er geen doelen zijn en dat er niet geconcludeerd kan worden wat het heeft opgeleverd. Op basis waarvan zegt de heer Driehuijs dat er goede dingen zijn bereikt?

De heer Driehuijs ziet dit breder dan een boekhoudkundige exercitie en hij kijkt ook naar de intrinsieke culturele waarde van dingen. Dat bezoekers ervan hebben genoten is ook van belang. Hij is het eens met de heer Van Hees dat, als dergelijke grote operaties in gang worden gezet, men als ambtelijke organisatie en als politiek aan de voorkant goed moet nadenken over wat de doelstelling is en wat men ermee wil bereiken. De provincie kan lering trekken uit de opmerkingen hierover in het rapport.

Het zou de heer Van Hees bekoren als de heer Driehuijs niet dergelijke universele uitspraken zou doen over waarden en effecten die deze subsidieverstrekking zou hebben op het publiek, aangezien het publiek niet betrokken is bij de evaluatie. De heer Driehuijs stelt dat het wat mag kosten omdat het publiek het prachtig vindt, terwijl de evaluatie is gebaseerd op de subsidierelatie met deze cultuursubsidie aanvragers.

De heer Driehuijs meent dat de heer Van Hees hier een cirkelredenering opzet. Het is natuurlijk niet zo dat, als men mensen niet in het kader van de evaluatie vraagt of zij ervan hebben genoten, er geen bezoekers kunnen zijn geweest die er wel van genoten hebben. De heer Van Hees vraagt hem er geen algemene uitspraak over te doen, maar dat doet de heer Van Hees zelf ook door te zeggen dat het schandalig is en dat er teveel geld aan is uitgegeven. Hij wil aangeven dat zijn fractie cultuur als zodanig op zijn intrinsieke waarde ook van waarde vindt. Daarom is het goed dat er dergelijke projecten zijn. Maar spreker is het ook eens met de fracties die wat op hebben te merken over bijvoorbeeld de evaluatie.

- Zijn fractie vindt dat er veel beleidsjargon staat in de evaluatie wat het lastig leesbaar maakt, woorden als snoeren, lijnen, cross-overs. Hij roept op dit in de toekomst uit de weg te gaan.
- De Utrechtse Schatkamer bleek als beeld goed te zijn, maar het is verworden tot een soort grabbelton. Er is een begrip gecreëerd waarin iedereen aanvragen kon doen. Als men kijkt naar de aanvragen, vraagt spreker zich af of hard is te maken dat deze zaken zonder De Utrechtse Schatkamer niet plaatsgevonden zouden hebben. Dit soort operaties lijkt nog wel eens succesvol te zijn, maar veel bestaand beleid, bestaande ideeën en bestaande initiatieven worden er onder geschoven - waardoor ook de provinciale subsidie in beeld komt. De PvdA-fractie vindt vernieuwing van belang in kunst en cultuur en vernieuwing komt zo niet aan bod. Bij dergelijke zaken zou de hogere doelstelling dan ook beter geformuleerd moeten worden. Vernieuwing zou één van de punten moeten zijn waar langs wordt getoetst.
- Er is een adviescommissie waarover staat geschreven: ‘De adviescommissie bleek gaandeweg niet of nauwelijks bekend met de Utrechtse situatie en daardoor kon de commissie geen goede oordelen vellen. Ook klaagt de adviescommissie dat men te weinig geld kreeg voor het werk’. Een advies commissie heeft geen enkele meerwaarde, deze adviescommissie bewijst dat. Toch wordt voor de festivals, zie agendapunt 10, weer een adviescommissie in het leven geroepen. Spreker vraagt de gedeputeerde hier nog eens over na te denken. Hij memoreert de waarschuwing van zijn fractie in de Statenvergadering, echter coalitiepartijen en gedeputeerde dachten er toen anders over.
- Van het Landschap Erfgoed Utrecht wordt gezegd dat er allerlei cross-overs tot stand komen. Dit wordt in de tekst en in de conclusie genoemd, maar op de ene plek staat dat die de cross-overs wel en op de andere plek staat dat ze niet goed uit de verf zijn gekomen.

De heer Driehuijs trekt als conclusie dat het goed is dat er geld aan cultuur is besteed. Echter, dit moet voortaan wel slimmer worden aangepakt. Hij hoopt dat G.S. op punten als de adviescommissie iets voor de toekomst leert.

De heer Thonon zegt dat het lijkt dat er teveel geld was in de vorige Statenperiode en dat dit zonder goede voorbereiding is uitgegeven. Zijn fractie wil ook positieve punten benoemen:

Het is goed dat G.S. het beleid kritisch evalueert en er open over is.

De heer Van Hees vraagt of de D66-fractie destijds heeft ingestemd met dit activiteitenplan.

De heer Thonon antwoordt bevestigend.

Hij vindt het verder positief dat er een externe adviescommissie was ingesteld, dat houdt zaken objectief en fris.

Met € 9.000 voor 152 subsidieaanvragen in drie jaar is de commissie overigens erg schamel betaald.

De heer Driehuijs vraagt hoe hij kan zeggen dat de adviescommissie een succes is als de commissie zelf zegt het werk niet goed te kunnen doen omdat zij onbekend was met de Utrechtse situatie?

De heer Thonon legt uit dat hij dit niet heeft gezegd. Hij heeft gezegd dat het idee van een adviescommissie hem aanstaat omdat dit het geheel objectief houdt. Wanneer het ambtenaren van de provincie zijn, wordt het wel erg ‘incrowd’.

Een ander positief punt is dat de bereikte resultaten redelijke duurzaam zijn, dat er cofinanciering ontstond en dat niet alles in elkaar stort na het stoppen van het programma. Alles is gedigitaliseerd en komt op internet.

Hij vindt het jammer dat de samenwerking heel vaak voor de Bühne was. Ook rept de evaluatie van cross-overs, ofwel kruisbestuiving, over de grenzen van de sector heen. In de evaluatie ziet spreker echter dat veel sectoren parallel aan elkaar op het project hebben ingeschreven. Dit vindt hij geen kruisbestuiving.

- Nu is geconstateerd dat het doen van een o-meting en het meetbaar formuleren van doelstellingen een groot goed is, vraagt de heer Thonon zich af hoe G.S. hier lering uit gaat trekken, bijvoorbeeld bij de Cultuurnota of bij het festivalbeleid.
- Hoeveel bedroegen de proceskosten?

Het opstellen van subsidieaanvragen werd ook gesubsidieerd. Spreker vraagt zich af hoe werd omgegaan met afgewezen aanvragen, hebben die aanvragers ook geld gekregen voor het opstellen van een subsidieaanvraag die later is afgewezen?

Er is een Schatkameratelier bij het LEU opgesteld en er is de beoordeling door de externe adviescommissie. Het lijkt dat er veel proceskosten zijn gemaakt voor de € 3,7 miljoen.

In de evaluatie las de heer Schaddelee dat de Utrechtse Schatkamer cultuurhistorische schatten voor een breed publiek toegankelijk wil maken. Hij begrijpt niet wat dit is.

- Is dit een website en blijft die in de lucht? Dan moet er wel een jaarlijks bedrag voor worden betaald. Wat zijn de kosten die hieraan verbonden zijn?
- Het heeft € 3,7 miljoen gekost. Als dat alleen een website is en er zijn 7.500 bezoekers geweest, dan heeft elk bezoek van twee minuten € 489 gekost. Per maand hebben ongeveer 630 mensen de website bezocht. Is dit alles?

Mevrouw Nap merkt op dat ook haar fractie de vorige periode hiermee heeft ingestemd. Haar fractie vond het van belang dat de cultuurhistorische schatten in Utrecht toegankelijk werden gemaakt voor een breed publiek. Alle partijen hebben er indertijd mee ingestemd.

- In de evaluatie staat dat de doelstelling is gehaald: 'het cultureel erfgoed is meer ontsloten en beleefbaar gemaakt'. De burger weet dit echter niet. Zij is geschrokken van de statistieken van de website van De Utrechtse Schatkamer. Niet alleen is het totale aantal laag, maar ook is er eerst een licht stijgende lijn te zien en vervolgens een dalende lijn. Met evenveel bezoekers aan het eind als aan het begin heeft het wellicht niet veel effect gehad.
- Wat de evaluatie betreft: alleen de subsidievragers wordt gevraagd of het succesvol is geweest. Dit doet mevrouw Nap denken aan de slagzin 'Wij van WC-Eend adviseren WC-Eend'.
- Bij het onderdeel Communicatie staat dat alle inzet heeft geleid tot bekendheid van de programma's en mevrouw Nap vraagt zich af bij wie. In de vorige Statenperiode bracht de commissie een werkbezoek aan Het Utrechts Archief, aan een prachtig project rond een digitaal ontsloten geschiedenis, iedereen kon opzoeken wat er bekend was over de eigen omgeving. Dat werd de Statenleden pas duidelijk toen zij daar stonden. Hoe komen burgers aan de informatie?

In reactie op de bijdrage van mevrouw Nap wijst mevrouw Boelhouver er op dat plaatselijke kranten soms vol staan met berichtgeving over een bepaald project, bijvoorbeeld de Kromme Rijn bij Wijk bij Duurstede, maar dat niet wordt vermeld dat het van De Utrechtse Schatkamer is. Zij vraagt zich ook af of dit zou moeten.

Mevrouw Boelhouver kent meer goede voorbeelden en zij meent dat andere fracties het verslag anders gepercipieerd hebben dan zij, al betekent dit niet dat zij alleen maar positief is.

- Mevrouw Boelhouver vond het een lezenswaardig, positief en leerzaam verslag. De evaluatie is op verzoek van de commissie gemaakt maar is ook zeer nuttig voor de betrokken organisaties in de toekomst en voor de Cultuurnota.
- Het is zorgelijk dat kennisdeling en samenwerking niet vanzelf van de grond komen. In het bedrijfsleven is bekend dat er zonder deze twee pijlers geen product is en geen klant komt. Bij toekomstige projecten is hier dus een grote slag in het bewustzijn te maken.

Gedeputeerde Pennarts heeft begrip voor de opmerkingen over de mate van SMARTheid in de rapportage. G.S. heeft geprobeerd om hier alle aspecten aan bod te laten komen, zo hebben de Staten een eerlijke doorkijk gekregen van de toepassing van dit programma.

Zij meent dat de Staten bij hun beoordeling mee moeten nemen dat het beleid is opgestart in een periode dat er in de politiek andere keuzes werden gemaakt en andere prioriteiten werden gesteld. Er werd belang gehecht aan cultuurparticipatie, aan amateurkunst, aan kleine kernen, aan het ondersteunen van grotere én kleine instellingen en het oppakken van zaken voor grote én kleine

gemeenten. Voor de provincie is het niet gemakkelijk om hier een rol in te spelen. Dat blijkt uit de rapportage waarin wordt gezegd dat de subsidieaanvragen dermate ingewikkeld waren, dat er soms externe expertise moest worden ingehuurd om instanties te helpen met het invullen. Dat werd natuurlijk alleen gedaan bij aanvragen die in potentie als te honoreren werden beoordeeld. Er is eigenlijk een brug geslagen vanuit de provincies naar organisaties en niveaus die moeilijk waren om te bedienen. Daarom staat er in de rapportage dat vernieuwing moeilijk te vinden was en dat cross-overs niet gemakkelijk tot stand kwamen. Maar de gedeputeerde benadrukt dat die wel tot stand kwamen. Op deze wijze moet het beleid beoordeeld worden.

- De doelstellingen waren dan misschien niet SMART, maar er waren wel degelijk doelstellingen en de rapportage voorziet ook in een terugkoppeling.
- Bij alles wat wordt gedaan komt de vraag naar voren wat de burger ervan merkt. Dat is echter niet de communicatietask geweest van De Utrechtse Schatkamer maar van de genoemde instellingen. Die hebben eigen problemen met het bereiken van hun doelgroep.
- Dit alles is zeker niet onopgemerkt voorbijgegaan. De gedeputeerde noemt twee voorbeelden:
 - in het E-museum van Huize Doorn is een website tot stand gebracht die internationaal wordt bezocht en waarin het museum zijn collectie en zijn propositie aan een breed publiek kenbaar maakt. Het museum had de middelen noch de mankracht om dit op eigen gelegenheid te doen.
 - in Rheenen is een Historische Vereniging met 150 vrijwilligers en een breed draagvlak in de gemeente. Het niet meer bestaande buitenpaleis is daar nu digitaal opgebouwd, met een bescheiden bedrag is iets bijzonders tot stand gebracht.
- Het is nu geen beleid meer om op deze wijze cultuurparticipatie te ondersteunen. Het is goed dat dit is afgerond, het zal een na-ijlend effect hebben. Dit is in feite een kwalitatieve terugkoppeling in een tijd waarin men liever kwantitatief geïnformeerd wil worden. Het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer stelt dat de doelstellingen niet SMART worden gedefinieerd en niet SMART worden teruggekoppeld. De gedeputeerde wil bestrijden dat met het geld niets is bereikt. Een lange lijst met instellingen en gemeenten hebben geprofiteerd van de ruimhartige regeling. Zij zou de Statenleden willen aanbevelen om enkele van de projecten nader te beschouwen. Dan ziet men dat er wel degelijk iets is bereikt.
- In reactie op de vraag van de PVV-fractie hoe het kan dat in 2008 100% van de aanvragen is gehonoreerd, legt de gedeputeerde uit dat dit heeft te maken met de opstart van de regeling. Er is zelfs begonnen met het honoreren van twee grote projecten, musea in Amersfoort en Spakenburg. De regeling is beperkt opgestart en is pas in 2009 een subsidieregeling geworden. Dan ontstaat ook een ander beeld qua honorering.
- De gedeputeerde zegt toe dat zij met een overzicht van de aantallen unieke bezoekers zal komen. Het zijn geen burgers die de website bezoeken maar instanties en organisaties die zich hebben georiënteerd op De Utrechtse Schatkamer. Als de aantallen tegen die doelgroep worden afgezet, spreekt men over heel andere resultaten. De website is nog steeds toegankelijk en men kan de projecten hier toegelicht zien.
- Verschillende fracties zijn ingegaan op de aanbevelingen uit het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer. Daarin is deze subsidie benoemd als één van de subsidies waarbij onvoldoende achteraf kan worden gemeten of de doelstellingen zijn gehaald. De behandeling van dit rapport staat op een later moment geagendeerd in de commissie. De Statenleden kunnen ervan verzekerd zijn dat, bij de manier waarop G.S. nu kijkt naar de besteding van subsidies, er bij nieuwe subsidies en nieuwe regelingen scherper zal worden gelet of achteraf gemeten kan worden of de doelstellingen zijn gehaald.
- In reactie op de opmerking van de SGP-fractie dat niet zomaar dergelijke bedragen beschikbaar moeten worden gesteld, erkent de gedeputeerde dat dit inderdaad een riantere regeling was in een tijd waarin dit soort subsidies met forsere bedragen werden opengesteld dan nu het geval is. De Statenleden kunnen ervan verzekerd zijn dat de bedragen niet zomaar ter beschikking zijn gesteld: er is veel tijd gestoken in de subsidieaanvragen. Die zijn bij de provincie ingewikkeld,

wat ook heeft te maken met de gekozen structuur, er was een adviescommissie die samen met een beleidsambtenaar de aanvragen heeft beoordeeld om de amateuristische aanvragen, de kansloze aanvragen of de aanvragen die geen zorg zouden dragen voor innovatie er uit te halen. Er is veel bereikt met deze regeling, volgens de gedeputeerde. Zij bestrijdt het gevoel dat hier geld zonder meer over de balk is gesmeten.

- Met name de PvdA-fractie maakte een opmerking over de adviescommissie. Bij de festivals is er sprake van een heel andere situatie, dan hoeven er niet 152 aanvragen te worden beoordeeld in drie jaar tijd, maar slechts een aantal aanvragen om een eenmalige subsidie toe te kennen die twee jaar van kracht zal zijn. G.S. heeft de adviescommissie nodig om objectivering van de aanvragen tot stand te brengen en ziet weinig analogie met de adviescommissie voor De Utrechtse Schatkamer.

De heer Driehuijs wijst erop dat de gedeputeerde voor de festivals ook een voorselectie heeft gemaakt. In de evaluatie leest men dat de commissie ambtelijk ging vragen of er nog politiek of bestuurlijke relevante opmerkingen bij de subsidieaanvragers werden gemaakt. Dan gaan de onafhankelijkheid, politieke voorkeuren en ambtelijke signaleringen toch een rol spelen. Hier ziet spreker wel een analogie omdat de gedeputeerde ook bij de festivals een voorselectie heeft gemaakt. Vervolgens wordt de commissie op pad gestuurd om er iets 'objectieverbaars' van te maken.

Gedeputeerde Pennarts legt uit dat er bij de voorgeselecteerde festivals sprake is van een inhoudelijke beoordeling van de aanvraag. Bij de kleine festivals maakt de gedeputeerde geen voorselectie, anders zouden kleine festivals geen kans krijgen. Dat is overigens een eenmalige aanvraag en de commissie wordt gevraagd eenmalig te adviseren. Bij De Utrechtse Schatkamer is drie jaar lang de adviescommissie beschikbaar geweest om de inhoudelijkheid en artistieke van aanvragen te beoordelen.

- De D66-fractie vraagt of in het vervolg een 0-meting wordt gedaan. De gedeputeerde merkt op dat een 0-meting gewenst is, maar dat er niet bij alle beleid de noodzaak is om een 0-meting te doen, als de doelstelling maar scherp wordt geformuleerd zodat men achteraf in staat is er op scherpe wijze over te rapporteren.
- Gedeputeerde Pennarts kan op dit moment geen antwoord geven op de vraag naar de hoogte van de proceskosten. Daar waar werd geadviseerd over hoe subsidie moest worden aangevraagd, is tevoren een filtering geweest of een aanvraag kansrijk was.
- De heer Schaddelee vroeg of De Utrechtse Schatkamer alleen een website was. Als hij voor in het stuk kijkt, ziet hij daar bij bijlage 5 een lijst met 152 aangevraagde projecten. De website, het Schatkameratelier, was er ter ondersteuning van de aanvragen. Hier konden mensen informatie aanvragen en hier kon men zien welke projecten al waren gehonoreerd.

De heer Schaddelee begrijpt de website maar merkt op dat de website het enige is dat kwantitatief wordt geëvalueerd. Verder is alles heel beschrijvend. Dat werpt de vraag op waar het om gaat. Gaat het om de vraag of de subsidies op een goede manier zijn uitgegeven en met een website zijn ondersteund of gaat het erom dat de projecten inhoudelijk een bepaalde doelstelling hebben gehaald?

Mevrouw Hoek kent enkele projecten en die zijn succesvol. Een project als de Luchtwachters, een boek over het verzet in de Tweede Wereldoorlog, had zonder subsidie niet gerealiseerd kunnen worden. Hieraan is door vrijwilligers veel tijd besteed. Over de molen De Hoop is men heel enthousiast. Ook bij het Mondriaanhuis in Amersfoort gaat het goed en is men heel dankbaar. De evaluatie heeft transparantie gebracht.

Mevrouw Hoek is van mening dat gedeputeerde Pennarts de vragen prima heeft beantwoord.

De heer Van Hees hoort een links mantra over onmeetbare voordelen en over dat het allemaal zo slecht niet is. Hij heeft niet één concreet bewijs gezien dat het daadwerkelijk wat heeft opgeleverd. Het beleidskader is vastgesteld in 2008 en op basis daarvan is vier jaar subsidie verstrekt. Hij

begrijpt het argument niet dat 2008 een apart jaar was. Dit heeft plaatsgevonden op basis van hetzelfde beleidskader dat Statenbreed is geaccepteerd. Wat maakte het jaar 2008 speciaal?

Gedeputeerde Pennarts gaat eerst in op de vraag van de heer Schaddelee over de mate van kwantitatieve gegevensverstrekking:

- het klopt dat alleen de website een kwantitatief beeld geeft van het aantal bezoekers. Maar de gedeputeerde is het niet eens met de indruk, dat er verder nergens op gerapporteerd is. Er is een subsidieverordening opgesteld op basis van de doelstellingen van het programma, weliswaar niet SMART maar wel kwantitatief geformuleerd. Ook is er een beoordelingscommissie in het leven geroepen die heeft getoetst aan de hand van de doelstellingen en van de 152 aanvragen er 78 heeft gehonoreerd. Er is ondersteuning geweest van een atelier dat heeft gezorgd voor kennisbijeenkomsten en ondersteuning bij de aanvragen en bekendmaking van de regeling. Dat heeft geresulteerd in het aantal aanvragen dat is gehonoreerd - en weliswaar weer een kwalitatief oordeel van de ontvangers van de subsidie die zijn bevraagd over de mate waarin zij erin zijn geslaagd hun project tot stand te brengen en het publiek te bereiken. De gedeputeerde kan het geheel niet méér kwantitatief maken dan het nu is, maar zij is van mening dat de kwalitatieve informatie wel degelijk een oordeel geeft over de mate van succes van de regeling.
- De heer Van Hees vroeg wat er anders was in 2008. Er was niets anders, maar het aantal subsidies was slechts 9 omdat de regeling laat is begonnen en omdat er uit het subsidiebedrag een aantal grote projecten zijn gesubsidieerd. De uitgangspunten waren natuurlijk niet anders in 2008 dan in 2009, maar de regeling is eigenlijk pas echt gaan lopen in 2009.
- De heer Van Hees vroeg naar een voorbeeld waarbij de subsidie heeft gewerkt. Gedeputeerde Pennarts spreekt met hem af dat zij binnenkort één van de voorbeelden met hem zal bezoeken, dan kan de heer Van Hees dit met eigen ogen aanschouwen.

De voorzitter rondt de bespreking van dit agendapunt af.

10. Herziening uitvoeringsverordening festivals naar aanleiding van motie PS

De voorzitter herinnert eraan dat er bij uitzondering hierover opmerkingen kunnen worden gemaakt omdat dit een uitwerking van een motie van de Staten is.

Hier wordt geen gebruik van gemaakt.

Het stuk wordt voor kennisgeving aangenomen.

11. Voortgangsrapportage vergunninghouders 2^e halfjaar 2011

Wordt voor kennisgeving aangenomen.

12. Evaluatie sportbeleid 2008-2011

Wordt voor kennisgeving aangenomen.

13. Sluiting

De voorzitter memoreert dat dit de laatste commissievergadering voor mevrouw Van de Gein was. De voorzitter bedankt mevrouw Van de Gein voor haar bijdrage aan P.S.

De voorzitter memoreert tevens dat dit de laatste WMC-vergadering in deze Statenzaal was.

De voorzitter deelt mee dat de volgende WMC-vergadering zal worden voorgezeten door mevrouw Versteeg omdat zij zelf verhinderd is.

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter de vergadering.